KEMALETTİN TUĞCU

11. Baskı

NİNELERİN NİNESİ

erdem çocuk

Kemalettin Tuğcu'dan Seçmeler

NİNELERİN NİNESİ

erdem
ÇOCUK

KOCAKARI

Bunu kendisi de söyler. Ben kapıdan girer girmez,

– Gel bakalım, der. Seni beni kolaçan etmeye mi yolladılar? Git bak bakalım kocakarı öldü de ölüsünü sıçanlar mı yedi, diye mi yolladılar seni?

– Nine, derim, ben kendim geldim.

– Ayıl Cahit, ben ne senin akranınım ne de yıldızlarımız barışır. Sen bana düşman olan o gavuristandan geliyorsun. Burada ne eğlence var ne de öyle yiyip içecek şey.

– Sen varsın nine derim, bana yeter.

Onun daha başka adları da vardır. Saraylı Hanım, Hafız Hanım, filan derler. Ama asıl adını bilmezler. İnsanların çoğu ona kocakarı der çıkarlar işin içinden.

Kocakarının kendisi gibi ihtiyarlamış bir evi vardı. Kapıdan girince sağda bir oda, onun arkasında tuvalet, karşısında mutfak, bunların kapılarının açıldığı kırmızı taş döşeli sofa gibi yere açılmış bir merdiven ve onun yanında bahçeye çıkılan bir kapı.

Yukarı katta da iki oda, bir ayakyolu ve küçük bir sofa vardır. Hemen her geldiğimde Naime nine bana,

– Biraz dinlen de sonra çık yukarıya bakalım, der. Bir hasar filan var mı?

– Hasar ne demek, diye sorarım.

– A oğlan, der, sen idadiye gidiyorsun, hâlâ hasarın ne demek olduğunu öğrenemedin mi?

– İdadi ne demek nine?

– Hoppala, sen gittiğin okulun adını bile bilmiyorsun.

– Ben ortaokula gidiyorum.

– İyi ya, biz ona idadi deriz. Siz beğenmediğiniz lafı değiştirdiniz. Hasar demek, zarar, ziyan demektir.

Ayaklarımın altında gıcırdayan basamaklardan yukarıya çıkarım. Orada kırık bir camdan girmiş olan kırlangıçlar her yaz gelir yuva yapar, çocuklarını orada büyütür, uçurur ve giderler.

Camlar zıngırdar, çerçeveler sarsaktır ama gene de yerlerinde dururlar. İçerisi tozludur, bazen ben süpürürüm. Sonra merdiven başındaki kapıyı çeker, inerim aşağıya.

Ben haftada bir gün ona giderim. Kurumuş, sararmış, damarları derisinin üstüne çıkmış olan elini öperim.

O da bana,

– Hoş geldin oğlum, der. Bak kendime muhallebi pişirdim, daha tenceresi sıcak duruyor. Hemen kaşığı al, kazandibini sıyır.

Evlerde pişen sütlü muhallebinin hafifçe yanmış olan dibindeki muhallebi kalıntısını siz hiç sıyırdınız mı? Çok lezzetli olur. Ben de çok severim.

Naime nine yalnız süt içer, yoğurt yer ve bir de haftada bir muhallebi yapar. Sütü, sürgülü olan penceresinden süt kabını uzatarak alır. Bir de bakkalın, evlere yiyecek götüren çırağından iki üç günde bir ekmek alır. Başka alışverişi yoktur.

Evin asıl caddeye doğru olan arsasında bir incir, bir de çakal eriği ağacı vardır. Naime nine bu bahçeye çıkmaz, bu ağaçların yemişlerini toplamaz. Onları kuşlar, arılar yer.

Onun benden başka arayıp soranı yoktur. Ben de pek gitmezdim ama bir bayram nasılsa gitmiştim. Bana evini tarif etmişlerdi. Tarife zaten gerek yoktur. İnsan kör olsa apartmanların arasında kalmış olan bu alçacık evi görür. Mahallede başka tahta ev kalmamıştır.

Naime nine kim olduğumu öğrendikten sonra bana okulu sordu. İlkokulu bitirdiğimi ve babamın beni

bir kunduracının yanına vereceğini söylediğim zaman çok canı sıkıldı.

– A oğlum, dedi. Senin yaşındaki çocuğun kazancı ne olacak? Okutsa ya baban seni.

Parası olmadığını, okul masrafına dayanamayacağını söyledim. Naime nine benim hiç olmazsa üç yıl daha okumamı istemişti ve onun isteğiyle ortaokula yazılmıştım.

Babam buna çok kızmıştı.

– Kendisi okumuş da ne olmuş, diyordu. Bak tek başına kaldı. Ukalalığın gereği yok.

Fakat ben direndim ve ortaokula başladım. O zamandan beri her hafta Naime nineye giderim, biraz otururum, bana defter, kalem parası verir.

Bu yaşa gelmiş olan kadıncağızın evkafta tahsildar olan kocasından bağlanmış olan bir dul aylığı vardır. İnleye sıkıla gider, bu aylığını alır, onunla geçinir.

Bir de yan geliri vardır. Pencerenin önünde, sedire oturur, tel saplı gözlüğünü kulaklarına takar, eline Kur'an-ı Kerim'i alır ve hatim indirir.

Dünyada inancı olan insanlar vardır daha. Naime ninenin Müslüman bir kadın olduğunu bilirler. Kendi ölüleri için ona hatim indirtirler.

Naime nine on, on beş günde bir bir hatim indirir. Bunu sıraya koymuştur. Kendisine hatim sipariş edenlere elinde okumakta olduğu bir hatim bulunduğunu, ondan sonra hatime başlayacağını söyler.

Yakındaki camiye giderek imam efendiye danışanlara imam efendi Naime nineyi salık verir, "Tamam okur, hakkını vererek okur, ne verirseniz onu alır." der.

Naime ninenin böyle durmadan okuduğunu gö-

ren komşular ona üfürükçü adını takmışlardır. Kendi anlattığına göre, şimdi üniversite dediğimiz eski Darülfünun'un ilk kız öğrencilerindenmiş.

İnanmadım da bir gün bana resimli olan diplomasını sandığından çıkarıp gösterdi.

Buradaki resimde başı örtülü, daha yirmisine gelmemiş bir kız resmi yapışıktı.

Naime nine bu resme bakar bakar,

– İşte ben böyleydim Cahit, derdi. Şimdi kurtlanmış kutu incirine döndüm.

O kızın resmine, ölmüş olan bir yakınının resmine bakar gibi bakıp üzülür.

Beli ağrıdığı için namaz kılmaz. Oruç da tutmaz. Ama ezan sesini her duyduğunda dudakları kıpırdar, sesini alçaltıp dualar okur.

Aylık almaya gideceği gün, arkasına yeldirme dediği pardösüsünü giyer. Bir eline bastonunu alır. Bir elini arkasına götürür. Yürürken beline dayanır.

Kendisine yolda yardım etmeye kalkan olursa istemez "Ben giderim." der.

Her zaman için bana,

– Allah'ıma bin şükürler olsun, der. Kimseye on para borcum yok. Allah'a bir can borcum var.

Onun arkasında bıraktığı doksan yıldan fazla bir geçmiş zaman vardır. Bu kadının beyaz saçlarla kar tutmuş bir tepeye benzeyen başındaki anılarını çok merak ederim.

Belleğini hiç yitirmemiştir. Kalabalık olan ailesinin her bireyini bilir ve adlarıyla sorar. Hiç kimse hakkında fena bir söz söylemez. Ama kendisi için neler söylendiğini kulağı ile işitmiş gibi bilir. Benim kimin

nesi olduğumu bana o anlatmıştır. Annem, babam nereden gelip nereye gittiklerini hiç umursamazlar. Günü gününe yaşayan insanlardır. Akrabadan olan daha başka yakınlarımızla bir araya gelirler ve konuştukları hep bir kocakarı davasıdır.

Önce birbirlerinden utanır gibi ağır sözler söyleyemezler, daha sonra herkes içindeki kini, hırsı ortaya dökmeye başlar.

Birisi kalkıp,

– Dünyaya temel mi atacak kocakarı, der. Ne var bize sıkıntı çektirecek.

O böyle açılıverince öteki akrabamız da deşilir.

– Allah bildiği gibi yapsın. Ölüsünü sıçanlar yiyecek. Bu kadar çoluk çocuğa yokluk çektirmek için mi yaşıyor masal cadısı.

Naime nine, kendisi için neler söylendiğini, hatta akıllarına gelip de söylemediklerini de bilir, bazen bana,

– Doyuramadım oğlum, der. Doyuramadım şu hainleri. Bugün ölsem zil takıp oynayacaklar. Ne istiyorlar benden? Başımı sokup barındığım şu tahta evden başka nem var?

Bir kol, Naime ninenin kızı olan Şehime Hanım'dan aşağıya doğru iniyor, onun kızı Naile, onun kızı da benim annem olan Nesibe. Yani ben Naime ninenin torununun torunu oluyorum.

Bir başka kol da Naime ninenin erkek evladı, onun adı Kadri. Bu Kadri'yi ben hiç tanımam. Galiba paşalığa kadar çıkmış bir askermiş. Onu Naime nine yetiştirmiş. Kadri Paşa, anasının adını kendi kızına koydurmuş. Bu Naime ninenin de bir oğlu dünyaya

gelmiş, ona da Cezmi demişler. Şimdi bu Cezmi amca benim annemle kardeş çocuğu sayılır. Onun da bir kızı vardır: Sevim. Sevim de şimdi ilkokulda.

Kadri Paşa tarafından gelen aile kolunun hâli vakti yerindedir. Bu yüzden Şehime annemiz, sağlığında,

– Annem ağabeyimi okuttu da beni okutmadı, sonra böyle cebi delik bir adama verdi, dermiş.

Hâlbuki anneannemden duyduğuma göre Naime nine, kızını da okutmak için çok çalışmış ama Şehime Hanım'ın aklı fikri giyim kuşamdaymış.

Benim annem de talihsiz bir kadın olmalı ki babam Cemil Bey gibi hesabını bilmeyen bir adamla evlenmiş. Babam işinde bir türlü parlayamamış. Çünkü gençliğinden beri içermiş.

Şimdi de içiyordu. Annem dikiş dikmeye, ev kirasını vermeye çalışıyordu. Babam ay başlarında aylığını alır, eve sarhoş gelir, biz ondan yiyecek beklerken o vurur kafayı yatar. Bir söz söylense sarhoşluğu başına sıçrardı. Bizim geçinmemize anneannem de yardım eder. Onun da bir dul aylığı vardır.

Babam sarhoş olup elindekini avucundakini böyle içkiye verdiği hâlde ikide bir,

– Ben küçük bir memurum, bu kadar insanı ben nasıl besleyeyim, derdi.

Adamın eve doğru dürüst bir aylık getirdiği yoktur. Anneannem,

– Üzülme kızım, derdi. İçki içenlerde mantık aranmaz. Adam ne söylediğini bilmiyor.

Anneannem bir iki defa darılıp gitti, annem gidip kendisine yalvardı, getirdi eve. Bir iki defa onlar geçime yardım etmeyi bıraktılar. Ne oldu dersiniz?

Aç kaldık. Babam sarhoş Cemil Bey,

– Bu evden bet bereket de kalktı, diye bağırdı. Ben nereden para yetiştireyim bunlara?

Annem artık sabredemedi.

– Sen aylığını getir yeter, dedi. İlk işin meyhaneye gitmek oluyor. Bazen son kuruşuna kadar harcıyorsun. Bize kim bakacak?

– Hanım ne yapayım oraya borcum var. Ben namuslu adamım, borcumu öderim.

Evde yemek bulamayınca babam önce radyoyu alıp götürdü, sonra yere serili duran seccadeyi katlamaya kalktı.

O zaman anneannem,

– Cemil Bey, dedi. Onu niye katlıyorsun?

– Satacağım valide, dedi babam.

– İyi ama o sizin değil, benim kocamdan kalan seccade.

– Seccadenin yararı ne, insanın karnını doyurmaz ki? Bakın çoluk çocuk aç.

– Meyhaneye vereceğinize aylığınızı eve getiriniz.

– Naile Hanım, o yok, bu yok, bir rakı da mı içmeyeyim. İnsaf edin yahu, ben de yaşayacağım.

– Ben bu evden bir çöp sattırmam.

– Ya öyle mi? Ben de bu eve gelmem.

Babam bir iki defa gelmedi. Ne yaptı, nerelerde barındı bilmem. Annem çok üzüldü. Sonra adam çamaşır değiştirmek bahanesiyle geldi. Evin içinde bir sinirli hava başladı ki sormayın gitsin.

Ben bu evin içinde pazar günleri oturmaktan sıkılıyordum. Dırıltıdan, sıkıntıdan, parasızlıktan başka bir şey yoktu. Annem bazen gece yarılarına kadar

dikiş diker, gözleri kan çanağı gibi olur, başı dönmeye başlar, sabahleyin babam sorardı:

– Hanım, dikiş bitti mi? Bugün parasını alacak mısın?

Evet, annem dikiş parasını alsın da o da meyhanenin yolunu tutsun.

Sonra ikide bir benim başıma kakıyordu.

– O kocakarıya uydun da okula gidiyorsun. Ben artık bu ailenin yükünü omuzlarımda taşımaktan yoruldum.

BAHÇIVANBAŞI

Ortaokula yazıldığımın ikinci senesi Naime nine beni kendisine vâris yaptı. Bunun için annemin ve babamın razı olmaları gerekliydi. Babam böyle bir işe dünden razı idi. Çünkü Naime ninenin o üç odalı tahta evi bana kalacak, babam da bu evi satıp istediği kadar içecekti.

Annem de razı olmuştu. Çünkü dikiş dikmekten usanmıştı artık. Geçinemiyorduk.

Bir gün mahkemeye gidildi. Öteki akrabalardan da gelen olmuştu. Bunlar yargıca beni vâris yapmanın ya-

sal olmadığını anlatmaya çalıştılar. Fakat yargıç elinde bulunan daha evvelki bir mahkeme kararını herkese karşı okuttu ve kimsenin buna bir diyeceği kalmadı.

Orada bulunduğum için bu okunan yazıdaki şeyleri aklımda tuttum. Ben daha dünyaya gelmeden, yirmi yıl kadar önce Naime nine babası Bahçıvanbaşı Davut Ağa'dan kalan Kapalıçarşı'daki iki dükkânı oğlu o tarihte albay olan Kadri Bey'le kızı Şehime Hanım'a eşit paylarda bırakmış. Kendi kocası Hacı Bey'den kalan bugünkü üç odalı tahta evi de artık kimsenin bir miras hakkı iddia etmemesi ve saklı miras payı bulunmaması koşulu ile kendisine almış.

Sonradan bana şöyle anlattı:

– Cahit, oğlum. Yirmi yıl önce Kapalıçarşı'da ana cadde üstünde arkasında ardiyeleri, yani mal koyacak depoları bulunan iki büyük mağaza kalmıştı bana babamdan. Bunların bir tanesinin kirası ile kalabalık bir aile geçinebilirdi. Ben bunları oğluma ve kızıma verdim. Onlarda bu paylaşmayı seve seve kabul ettiler. Dükkânlar çok değerliydi. Bu eve gelince böyle tahta eve kimse başını çevirip bakmazdı. Ama burası bana kocam Hacı Bey'den kalmıştı. Benim için ayrı bir değeri vardı.

Kadri okumuş, albaylığa kadar yükselmiş bir insandı. Yakında paşa olacaktı. Şehime'ye gelince Hamza adında bir gençle evlenmişti. Bu adamı benim gözüm hiç tutmamıştı ama Şehime direndi, beni dinlemedi. Hamza ile evlendi. İşte bu evlenme yüzünden onların iki yakası bir araya gelemedi.

Kadri dükkânla filan uğraşamazdı, asker adamdı. Sattı ve parasını ne yaptıysa yaptı. Şehime'ye gelince

o ipsiz sapsız kocasına uyarak o da o güzel dükkânı sattı ve altı ay içinde parasını yediler. Bu iş böylece ortadan kalktı.

Bugün o iki dükkân elde bulunsaydı milyonlarca değeri olurdu ama onlar bunu düşünmediler.

Naime nine şöyle anlatıyordu:

– Yediler, içtiler, paralar suyunu çekince seninkiler benim bu kocamdan kalma ve zaten yarı parasını benim ödediğim tahta eve gözlerini diktiler. İlle burasını onlara vereceğim ve ben de onların yanında oturacağım. Evi yok edip arsayı satacaklar, milyonlar alacaklar.

Ben evvelce bunu düşündüğüm için artık benden hiçbir şey istememeleri için şart koşmuştum. İşte seni kendime vâris yaptığım zaman da yargıç onların bu eski ilamdaki ifadelerini okuttu ve benim içinde oturduğum evi istediğime verebileceğimi, kimsenin benim üzerimde ve malımda hakkı olmadığını anlattı. Bunun üzerine seninkiler bana daha fazla düşman oldular.

Oğlum beni, paşa olduktan sonra yanına almak istemişti. O zaman bile razı olmadım. Karısı Nazire biraz geçimsizdi. Kimsenin canı sıkılmasın diye gitmedim.

Şimdi kalkmışlar, benim bu evimin arsası para edermiş, ya satıp kendilerine vermeliymişim ya da buraya apartman yaptırmalıymışım diyorlar.

Yağma yok. Ben yasalara uyarak dünyanın malını verdim. O zaman bayıla bayıla bu paylaşmaya razı olmuşlardı.

Ölümüme kadar bana bakmak şartıyla seni kendime mirasçı yaptım. Ama ben öldükten sonra burasını kaptırmayacaksın onlara.

Bana bunları tembih ettikten sonra çocukluğundan sonra olanları anlatmaya başladı.

Babası Davut Paşa da bahçe işlerinden çok iyi anlarmış. Onu sarayın bahçesine almışlar. Yanında çalışan adamlar varmış. Çok terbiyeli bir adammış. Kendisinden memnun olmuşlar.

– Beşiktaş'ta bir evimiz vardı. Babam haftada bir iki gece eve gelirdi. Yaşantımız çok iyi idi. Babam beni okula yazdırmıştı. Ona Davut Ağa diyorlardı. Sarayda bahçıvanbaşı olmak büyük bir şeydi.

Babam beni küçük yaşta okula vermişti. O tarihlerde hafta tatili cuma günleri yapılıyordu. Bazen ben saraya giderdim. Beni bahçıvanbaşının kızı olarak bilen saray adamları içeri alırlardı.

Sarayın bahçesi çok büyük ve çok güzeldi. Saraylılar dolaşacağı sırada bahçıvanlar da dahil hiçbir erkek ortada kalmazdı.

Gide gele saray kalfalarından beni görenler ve sevenler olmuştu. Güzel bir kızdım, sesim de güzeldi. Bana Kur'an okutuyorlardı. Benim yaşımda bir kızcağızın güzel bir sesle ve makamlı olarak Kur'an okumasına saraylı hanımlar da şaşırmışlardı.

Ben saraya her gidişimde bir iki altın lira ile dönerdim. Ama babam daha sonra beni sarayda alıkoyacaklarını düşünerek beni oraya yollamadı.

Zaten babam da hayli yaşlı bir adamdı. Annemle geç evlenmişti. Beşiktaş'tan ayrılarak Fatih'e taşındık. Ben Darülfünun'a gittim. Orada edebiyat bölümünden mezun olduğum zaman yirmi yaşıma gelmiştim. O tarihte bu yüksek tahsili yapan pek az insan vardı.

Annemi kaybettiğimde babamla ben, konu komşu

ile vedalaşarak bir gemiye bindik. Mekke'ye gittik ve zamanında baba kız Kâbe'yi tavaf ederek dinimizce yapılması gerekenleri yaparak hacı olduk.

Hac sırasında Hacı Bey'le tanıştık. Onun asıl adı Hidayet'ti ama hep Hacı olarak söylenirdi. Güzel ve yakışıklı bir adamdı. Evkaf'ta bir memuriyetteydi.

Kısmetim o imiş. İstedi, babam da beni ona verdi. Fatih'te üç katlı bir evimiz vardı. Aileden birkaç kadın ve erkekle oturuyorduk. Babam zengindi. Kapalıçarşı'da dükkânları ve birikmiş parası vardı. Ben onun tek kızı idim.

Hidayet Efendi ile evlendim. Babam ölünce kalabalık insanlar içinde yaşamak istemedik. Hidayet Efendi bu evi o zaman yaptırdı. Bütün masrafı içinde beş altın liraya çıktığını söylerdi. Tabii onun o kadar parası yoktu. Ben saraya gittiğimde verilen bahşişleri biriktirmiştim. On, on beş liram vardı. O paraları da kattım. Evi Hidayet Efendi benim üstüme verdi.

Benim çocuklarım işte bu evde doğdular. Yepyeni, kutu gibi çok iyi döşenmiş bir yuva idi. Hidayet Efendi yaya olarak evkaf nezaretine gider gelirdi. İki tarafımız da açıklıktı. Bu mahalle yeni yeni kuruluyordu.

Şehime ile Kadri dünyaya geldi. Şehime'nin okumakta hevesi yoktu. Aklı fikri süslenmekteydi. Belki Kadri de okumazdı ama ben onun üstüne çok düştüm ve onu asker okuluna yazdırdım. Ben ne kadar iyi ve bilgili bir anne isem kızım o kadar avare ve aklı bir karış havadaydı.

Uzatmayayım işte böylece oğlum subay olarak yetişti ve kızım Şehime hiç de uygun olmayan bir adamla evlendi ve bizden ayrıldı.

Ben hemem hemen yalnız kaldım. Bir süre sonra Hidayet Efendi de vefat etti. Tek başıma yaşamaya başladım. Kapalıçarşı'ya gider dükkânların kirasını alırdım. Bu para ile çok zengin bir insan gibi yaşayabiliyordum. Ayrıca kocamdan da bana bir dul maaşı bağlanmıştı ki o tarihten beri bu para ile geçinirim.

Dükkânlar demiştim. Kızım Şehime ille benden miras istiyordu. Davut Efendi ölmüş, dükkânlar bana ve iki çocuğuma kalmıştı. Yaptığım para yardımları Şehime'yi doyurmuyordu. İşte o zamandan itibaren aramız açılmaya başladı.

Ben tekrar evlenmedim. Şehime gibi Kadri de evlenmişti. O, memleket memleket geziyordu. Nazire adında bir kız almıştı. Ben bu kızla hiç geçinemedim. Bunu anlayan oğlum da karısını bana getirmezdi. Nihayet Şehime açtı davayı. Kadri de geldi. O sırada albay olmuştu. Mahkemede iki dükkândan birini oğluma, birini kızıma bıraktım. Harap olmaya yüz tutan ev de bana düştü. Bu evin hiç değeri yoktu. Mahkemede öyle anlaştık ki artık benden miras istemeye ne oğlumun hakkı olacak ne de kızım Şehime'nin.

Kanuna göre ne gerekiyorsa o zaman yapıldı. Ben dükkânları onlara bıraktım ve aralarından çıktım. Şehime'nin Naile adında bir kızı dünyaya geldi. Bu Naile senin anneannendir. O da büyüdü, Nesibe'yi dünyaya getirdi. Bu Nesibe de senin annendir ve sarhoş Cemil'le evlendi. Sen de ondan dünyaya geldin.

Kadri beni severdi. Sık sık gelir, elimi öper bana para yardımı yapmak isterdi. Birkaç kuruş param vardı, bir de dul aylığı alıyordum, benim masrafım ne olacak. Kadri dünyaya gelen kızına benim adımı vermiş. Karısı

buna da kızdı. Ben hiç ilgilenmedim. Zaten bu kadını ya bir defa görmüştüm ya da iki defa.

Oğlum, büyük savaşa kadar yetişti. Orada paşa olarak görev yaptı ve emekliye ayrılarak öldü. Hain karısı oğlumun öldüğünü bana haber vermedi. Gazetelerde okudum. Naime'nin bir oğlu dünyaya gelmiş, ona Cezmi adını vermişler. Bu Cezmi de evlenmiş ve Sevim adını verdikleri kızları dünyaya gelmiş ki o da benim torunumun torunudur ama yüzünü görmedim. Seni de Nesibe annen getirirdi bana. O, aile içinde en çok hatırımı sayan kadındı.

Har vurup harman savuran bu aile tahta evime göz diktiler. Ben öleceğim de onların yüzleri gülecek.

Naime nine bunları anlatırken içini çekiyordu. O da talihsiz bir kadınmış ki hayırsız evlatlara düşmüş. Bu yaşa gelmiş olan bir kadının tek başına yaşaması mümkün mü?

Evin iki tarafında altı katlı, sekiz katlı apartmanlar yükselmiş. Bunların sahipleri, oradaki kiracılar Naime ninenin evini çok gülünç buluyorlarmış. Kendi hâlinde yaşayan, kimseye bir zararı dokunmayan kadın için "Mahallenin yüz karası" derlermiş.

Bunun da bir nedeni var. Apartmanlarda oturan açıkgöz mimar ve mühendisler komşuları zorluyorlarmış. "Şu inatçı kocakarıyı kandırınız da oraya bir apartman yapalım." diyorlarmış.

Naime nineyi kandıramayınca da ona diş bilemeye başlamışlar. "Mahallenin yüz karası" adını koymuşlar.

Bazıları da bu iki katlı küçük evin neyin nesi olduğunu sordukları zaman da "Bizim tavuk kümesimiz." derlermiş.

Mahallenin itibarını bozduğu bahanesiyle maliyeye, belediyeye müracaat etmişler. Yıldırmak istemişler. Naime nine bilgili kadın. Ne cevap vereceğini çok iyi biliyor.

Bir olan bütün mahalleli bu ufalmış, kurumuş olan kadıncağızla başa çıkamamışlar. Evinin arkasında kalan küçük bahçeye çer çöp atarak orasını süprüntülük yapmaya başlamışlar. Bir iki defa belediyeden adamlar gelmiş. Çöpleri kimlerin attığı anlaşılmış ve Naime nineyi rahatsız etmeye çalışanlar para cezası ödemişler.

Zamanla kiracılar değişmiş, çıkanlar yeni kiracılara mahallede huysuz bir kocakarı yaşadığını anlatırlarmış.

Ben bütün bunları şuradan buradan öğreniyordum. Naime nineye fenalık yapmaya kalkanlardan çoğu kendi kötülükleri yüzünden kendileri zararlı çıkmış. Daha sonra, "Aman, şu masal cadısına çatmayın, tehlikelidir o." demişler.

Çocukları bu çok ihtiyar kadınla korkutmaya başlamışlar. Aslında Naime nine hiç korkunç bir kadın değildi. Buruşuk yüzündeki ufacık gözlerinin içi daima güler gibiydi.

Onun okumuş bir kadın olduğu mahallede yaygın olarak bilindiği için bazen gelir ondan bilgi alırlarmış.

Onun odasının penceresi, sokakta ayakta duran bir adamla yüz yüze gelecek kadar alçaktı. Gelen geçen içeriye bakardı. Kadıncağız Kur'an okurken tül perdesini indiriyordu.

Pencerenin dışında toplanan çocuklar çimentonun üzerine tebeşirle veya kiremitle çizgiler çizerek seksek oynuyorlardı. Naime nine bu oyunu çok sever,

perdeyi açarak onların oyunlarını seyreder. Aralarındaki konuşmadan onların adlarını bir bir öğrenmişti. Bazen sabredemez,

– Güler kızım, sen mızıkçılık ediyorsun, derdi.

Ben her gidişimde iki üç saat kalıyordum onun yanında. Bana muhakkak az çok bir para veriyordu.

– Sen seninkilere uyma oğlum, diyordu. Savrukluktan, içkiden, başkalarına diş bilemekten insana yarar gelmez.

BİZİMKİLER

Eve öğleden sonra gittim. Babam hemen hemen işe yarar bir eşyası kalmamış olan bu evin içinde, sıkıntı ile dolaşıp duruyordu. Anneannem Naile Hanım eline geçirdiği bir çorabın sökük lerini tuttururken annem kim bilir kimin eteğini dikiyordu.

Babam bana saldırırcasına,

– Nerede kaldın be, diye bağırdı. Bir saattir seni bekliyorum.

– Beni ne diye bekliyorsun baba, dedim.

– Ne diye olacak, dedi. Parayı bekliyorum parayı.

– Baba okul nerdeyse tatil olacak, ben son ödevlerimi yapmak için harita defteri alacağım.

– Başlatırım şimdi haritana. Bana ne senin haritandan. Ver bakalım ne aldınsa.

Başıma gelecekleri bilmez miyim. Dış cebime koyduğum beş bin lirayı çıkartıp verdim. Babam:

– Anlamam ben. Kuluçka yumurtaya yatar gibi evin üstüne yatmış, karıyı yerinden oynatabilirsen oynat.

Babam beş bin lirayı alıp gitti. Bu para ile mükemmel bir yemek hazırlanır, ertesi güne de bir şeyler kalabilirdi. Ama babam çoktandır aklını yitirmiş bir sarhoştu. Annemin arkasından bağırarak ısmarladığı şeyleri duymadı bile. Yalnız kaldığımız zaman annem,

– Allah yardımcımız olsun, dedi. Şimdi defter parasını ne yapacaksın?

Öteki beş bini gösterdim. Annem sevindi.

– O kadarcık mı, dedi anneannem. Bu kocakarı paraları ne yapıyor?

– Ne parası anneanne, dedim. Kaç para aylığı var ki. Sen ondan çok dul maaşı alıyorsun.

Anneannem:

– Ben evinizin kirasını veriyorum, dedi. Kendime bir şey aldığım yok. Hem sana bir şey söyleyeyim mi? O karıda para vardır para, dünya kadar para vardır.

– Nereden oluyor, dedim. Dükkânı senin anneye vermiş. Senin baban da babamın bir örneği. Yok pahasına çıkartmış elden. Bugün o dükkân kalsaydı paşalar gibi geçinirdik.

Anneannem:

– Çeneni tut, dedi.

Annem öteden itiraz etti.

– Anne neden böyle sözler söylüyorsun? Çocuk gidip okul masrafı almaya çalışıyor. Babasına kalsa çıraklığa verecek.

Anneannem:

– O karının yanına gideceğine çıraklığa gitsin, dedi. Senin oğlun da açıkgöz. Ne yaptıysa yaptı kocakarının gözüne girdi de kendisini mirasına soktu. Senin anlayacağın bizim hakkımızın üstüne çöreklendi senin oğlun.

Nesibe annem:

– Anne, dedi. Daha ne mirası bekliyorsun. Kadıncağız dükkânları vermiş size. Bir tahta eve kalmış. Şimdi gözünüzü ona diktiniz. Dükkânı bayıla bayıla almışsınız. Biz bir şey görmedik.

– Ne görecektiniz, senin dükkân dediğin yer bir oda kadar. Üç bin liraya gitmiş.

– Anne bugün elde bulunsaydı otuz milyon ederdi.

– Ama o tahta evin arsası da eder o kadar. Ne haber.

– İhtiyar kadına dikmişsiniz gözünüzü, ne yapsa suç. Cahit'i okutmaya kalkması bile size kötü görünüyor.

– Haydi sus, annene cevap verme.

– Annelere cevap vermeyi sizlerden öğrendim anne.

– Haydi çeneni tut da o sarhoş kocan gelmeden önce ne alacaksan al, bana da bir paket sigara al. Seninki nasıl olsa meze ile karnını doyurur.

İşte bizim aile hayatımız böyle. Annem bunların içinde en iyi olanı sanıyorum. Çünkü annem Naime ninenin beni okutmak istemesine çok sevindi. Zaten

beni oraya götüren de annemdi. Naime nine annemi torunumun kızı diye sevmişti.

Kadri paşalar dahil bütün aile Naime nineye düşman olmuşlardı. Annemle yaşıt olan Cezmi Bey bir mühendisti. Kızı Sevim'i Naime nineye götürmek bahanesiyle evi gezmiş, arsayı görmüş ve değer biçmişti.

Onun niyeti, kadıncağızı evinden çıkarmak ve evi yıktırarak arsayı bir mimara verip oraya yapılacak apartmandan birkaç daire almak.

Bunu gelip benim sarhoş babama da anlatmıştı. Tanıdığı bir mimar vardı. Herkese birer daire verirdi, böylece kira derdinden kurtulurlardı. İsteyen dairesini satsa öyle bir yerde en azından ellerine elli milyon geçerdi. Babam bunu duyunca küplere biniyor,

– Bize sıkıntı çektiren şu karıyı ellerimle boğarım, diyordu. Bir türlü geberip gidemedi.

Bizimkilerin bu taraftakilerin akıllarından ne geçerse Naime nine hepsini duymuş gibi biliyor ve,

– Oğlum, diyordu. Bunlar beni bir kaşık suda boğarlar. Hiçbirini görmek istemiyorum. Bütün sıkıntılarının sebebi benmişim gibi benim kuş kadar canıma göz diktiler. Ölmeyeceğim işte, ölmeyeceğim. Benim aslan gibi paşa oğlum öldü gitti.

Bizimkilerin masal cadısı, kocakarı, acuze dedikleri bu ufalmış, çocuk kadar kalmış olan kadıncağızın hiçbir korkunç tarafı yoktur. Üzüldüğü zaman bile yüzünde bir yumuşaklık, bir ferahlatıcı hâl vardır. Kimseye zararı dokunmaz. Kimse ile uğraşmaz. Binbir kırışıkla dolu olan yüzü her zaman gülümser gibidir.

Onda para bulunduğunu benim anneannem iddia edip durur,

– Davut Efendi öldüğü zamandan beri dükkânların kirasını o alıyordu. Ne yaptı paraları, diyordu. Hepsini ziftlendi mi? O dükkânlar o tarihte çok para getirirmiş, her birinin üç sarı altın kirası varmış. Üç sarı altın demek bugünkü para ile üç dört yüz bin lira demektir. Nereye gitti bu paralar, nasıl yedi bizim hakkımızı?

Annem dayanamıyordu.

– Anne, mahkemede mirasın nasıl paylaşıldığını ilamdan okumadılar mı? Şehime nine ile Kadri Paşa bu paylaşmayı sevinçle kabul etmişler. Hatta paşa annesinin fazla cömert davrandığını söylemiş de Naile nine, "Olsun. Artık bu miras davası kalksın ortadan, kimse benim ölümümü beklemesin." demiş.

Annem:

– Daha ne yapsın kadın, diyordu. O sırada evi de verseydi Şehime nine onu da hemen satar, kendisine elbise yapardı. Zaten ne varsa bu süse, nizama gitmiş.

Naile anne:

– Çeneni kapa da ölüleri rahatsız etme, diyordu. İyi yapmış, giyinmiş kuşanmış ölmüş, bizim gibi sıkıntı çekmemiş.

– Süsüne bu kadar düşkün olmasaydı bize de geçinecek bir şeyler kalırdı.

Naile Anne:

– Ne kaldıysa o kocakarıda kaldı, diyordu. Orada hep saray eşyası varmış. Antika tabaklar, kristaller, daha neler neler.

Bu konuşmaları ben duymuş ve,

– Ninem hepsini Şehime nine ile Kadri Paşa'ya vermiş, dedim. Şimdi evde öyle bir şey yok. Kadıncağız bir odanın içinde kalmış. Yukarıda ayakları kırılmış,

yayları dışarıya fırlamış kanepelerden başka bir şey yok. Perdeler bile akmış, kopmuş düşmüş yere. Orası kırlangıçlara kalmış. Eşya olsa kadıncağız yer yer sırları dökülmüş, çinkosu çıkmış porselen kâsede mi süt ısıtır?

Naile nine:

– Senin aklın ermez, diyordu. O kocakarı şeytanın biridir. Ortada öyle kıymetli eşya bırakır mı? Hepsini satmış, para yapmıştır. Anacığım hep anlatır ah ederdi.

Annem bu şeyleri konuşmak bile istemiyordu. O biraz okumuş ve zaten iyi ahlaklı olarak yaratılmıştı. Annesi bile onun için,

– Sen safsın, o kocakarıya çekmişsin, diyordu.

İşte o gün babam gece yarısı geldi. Günlerden pazar olduğu için her taraf kapalıydı. Yalnız her zaman olduğu gibi babamın dadandığı meyhane açıktı.

Adam orada yemiş içmiş son kuruşuna kadar beş bin lirayı harcamış, evdekilerin aç olduğunu, benim harita defteri alacağımı aklına bile getirmemiş ve yıkıla yıkıla gelerek yatak odasının kapısının önüne serilmiş kalmış.

Zavallı anneme çok acıyordum. O bu ailenin içinde temiz kalpli ve kimsenin arkasından konuşmayan bir kadındı. Ne çare ki böyle Cemil Bey gibi sarhoş bir adama düşmüştü. Bu Cemil Bey evlenmeden önce içmezmiş. Bazen sarhoş olur, söylenmeye başlar.

– Ben seni zengin kızı diye aldım. Ev kalacak, değerli arsa kalacak dediler. Bir de baktım ki ortada bir kocakarıdan başka bir şey yok. Efkârlandım, içkiye vurdum kendimi.

Bu adamın hemen hiçbir yararı kalmamıştı. Aylığın-

dan çok veresiye içki borcu vardı. Üstelik annemin göz nuru dökerek diktiği elbiselerin parasını bekliyordu. O gün ailemiz için kötü günlerden biriymiş ki sabahleyin rakıya batmış gibi kokan babam, işine gidebilmek için bir süre temizlenmeye çalıştı. Anneme de çattı. Annem de,

– Allah seni nasıl bilirse öyle yapsın, dedi. Paran da senden kalacak aylık da yerin dibine batsın. Gelme artık buraya. Ne hâlin varsa gör, usandım senden.

Sarhoş adam annemin üstüne yürümeye kalktı ama bu sefer Naile nine araya girdi.

– Bana bak Cemil, dedi. Ya kendini çek çevir, ev erkeği olmaya çalış yahut bizim kanımızı iliğimizi kurutma.

Babam Cemil Bey bu çıkış üzerine,

– Hepinizin yüzünü şeytan görsün, dedi çıktı gitti.

Annem sinirinden ağlıyordu. Evin içini içki kokusu sarmıştı. Naile nine gene söyleniyordu.

– Bunların nedeni hep o kocakarıdır, Allah onu kahretsin.

Annem dayanamadı.

– Sizler bu kötü yürekle sıkıntılardan kurtulamazsınız, dedi. Bütün sıkıntıların nedeni o kadıncağız değil, sizin içinizdeki kötülük.

Naile anne, annemin üstüne yürümeye kalktı. Annem:

– Anne, dedi. Otur oturduğun yerde. Ben zaten canımla uğraşıyorum. Beni yakışıklı diye bu serseri herife verdiniz. O kadar direndim ama dinletemedim. İşte mal meydana çıktı.

Ana kız birbirlerine girmişlerdi. Akşam oldu, an-

nemin alıp getirdiği, ortaya koyduğu yiyeceği erkence yedik. Sonra babamın gelmesini bekledik.

Babam o akşam gelmedi. Ben ertesi gün okula gittim. Okulun son günleriydi. Yediden sekize geçiyordum. Eve geldim. Yine annem dikiş dikiyor. Naile nine de ona yardım ediyordu.

Allah ne verdiyse yedik. Vakit geçti, apartmana gelenler geldi. Fakat babam gelmedi. Naile nine:

– Bu sarhoş nereye gitti dersin Nesibe, dedi. Bu saate kadar gelmedi.

Annem:

– Ne bileyim, dedi. Hem gelince eli kolu ve cebi dolu mu olacak. Ben şimdiye kadar bir çöp aldığını bilmem. Belki Cezmi Bey'e gitmiştir. Malum ya o da içer.

– Cezmi de kokmuşun biri. Geçenlerde ben Hale'yi görmüştüm. Bana kocakarıyı sordu.

Annem:

– Anne, Allah'ını seversen bırak şu nineye kocakarı demeyi, dedi. Allah razı olmaz.

– Niye bırakacakmışım. Bütün çektiklerimizin sebebi o değil mi?

İşte bizim aile hayatımız böyle. İkide bir babam darılır gider. Ninem darılır gider, yarı aç, yarı tok yaşamaya çalışırız. Ben ayrıca bir yıl daha okuyabilirsem babamın beni okula yollamayacağını düşünürüm. Beni fabrikalardan birine çırak verecek.

Öte yandan Kadri Paşalardan gelen Sevim'i de sık sık okulda görüyorum. Onlar da sıkıntı içindeler.

BABAMDAN SONRA

Naime nine beni biraz soğuk karşıladı.

– Pazar günü neden gelmedin, dedi. Sıkılıyor musun benden?

– Gelemedim nine, dedim. Biraz başımız sıkıldı da?

– Parasızlıktan mı gene?

– Hayır, babam sizlere ömür?

Naime nine durakladı. Ne söyleyeceğini bilemedi. Ben:

– Sen üzülme, dedim.

– Neden öldü, dedi. Daha kaç yaşındaydı ki?

– Kırk beş filanmış. Evvelki hafta bana okul için

para vermiştin ya. Beş bin lirasını aldı benden, çıktı gitti. Rakı içmiş. Berbat bir hâlde gelmiş, yıkılmış. Ertesi sabah annemle kavga ettiler, çıktı gitti.

– Sonra, dedi Naime nine.

– Sonra iki gece gelmedi eve. Ben okuldaydım. Cezmi Bey bize gelmiş. Babam onlardaymış, iki gece kalmış, sonra Cezmi Bey'den on bin lira ödünç almış. Mirasa konunca veririm, demiş.

– Ne mirası?

– Bilmem nine, dedim. İşte böyle söylemiş. Sonra babamın gittiği meyhaneden bir garson gelmiş, babamın çok içip fenalaştığını, karakoldan hastaneye kaldırıldığını ve orada öldüğünü haber vermişler.

Naime nine:

– Annen çok üzüldü mü, dedi.

– Biraz ağladı, dedim.

– Anası ne yaptı?

– O hiç üzülmedi. Yalnız "Bak şu Allah'ın işine, başkalarının ölmesini beklerken kendisi çatladı gitti." dedi.

– Bu başkası benim, değil mi? Saklama.

– Evet nine.

– Şimdi ne yapacaksınız?

– Çalıştığı dairede iki aylık kadar borcu varmış. Ama gene bir dul maaşı bağlatacaklarmış. Borcunu keserlermiş. Annem bir iki defa daireye gitti. Bu haberi getirdi.

– Ne yiyip içiyorsunuz?

– Şaşırdık. Evin borcu bir taraftan, az çok cenaze masrafı bir taraftan, yemeyi düşündüğümüz de yok.

Naime nine:

– Hayır dile komşuna, hayır gelsin başına, dedi.

Sonra koynundan çıkardığı bir anahtarla odada bulunan bir ceviz sandığı açtı, içinden birtakım renkli bohçalar çıkarttı, sandığın dibinden bir kısım kadife mahfaza aldı. Bohçaları tekrar yerine koydu, sandığı kapatıp kilitledi, anahtarı da koynuna koydu. Sedire gelerek oturdu, mahfazayı açarak bana içindeki yüzüğü gösterdi.

– Bak Cahit, dedi. Bunu bana babam rahmetli Davut Efendi el öpmeliği olarak hediye etmişti. Bu saray işidir. Benim evleneceğim sırada saraydan ona yollamışlar. Bunu başımızın sıkılacağı günler için saklıyordum. İsterim ki sen evlendiğin zaman bunu karına takayım.

Ben gülmeye başladım.

Naime nine:

– Ne gülüyorsun, dedi. Şurada ne kaldı, yedi sekiz sene sonra sen de evlenirsin. Şimdi, sen sokağa çık bakayım. Caddeye kadar git, oradaki duraktan bir taksi al gel buraya. Hadi, beni tekrar söyletme.

Gittim, taksiyi kapıya getirdim. Naime nine bastonunu, çantasını almış, yeldirme dediği pardösüsünü giyerek kapıya çıkmıştı. Kapıyı kilitleyip anahtarı çantasına koydu. Taksi ile Kapalıçarşı'nın kapısına kadar gittik. Oradan ağır ağır kuyumcular çarşısına yürüdük. Naime nine tanıdığı bir dükkâna girdi. Onu gören ihtiyar bir kuyumcu ayağa kalkıp oturacak yer gösterdi. Galiba kendisini iyi tanıyordu.

– Buyurunuz Hacı Hanım. Bir emriniz mi var?

Naime nine kırmızı mahfazayı uzattı. Adam tek gözlük iliştirerek yüzüğe baktı, evirdi, çevirdi, sonra

yanında çalışan kalfasını bir başka yere yolladı. Oradan gene yaşlı bir adam geldi, yüzüğe ikisi birden baktılar, bir hayli çekiştiler. Sonra kuyumcu:

– Hacı Hanım, dedi. Bu bey, bildiğiniz gibi bizim müşterimizdir. Elmastan, pırlantadan çok iyi anlar. Yüzüğünüz hakikaten kıymetlidir. Satacak mısınız?

– Değerini bulursam satarım, dedi Naime nine.

– Bir milyon altı yüz bin lira diyor muhammin,[1] dedi kuyumcu. Biz alırsak vitrine koyup bekleteceğiz. Bir meraklısını buluncaya kadar paramız yatacak. Bir buçuk milyona bırakırsanız alayım.

– Bu saray işi, dedi Naime nine.

– Evet, dedi kuyumcu. Biz de onun için bu parayı verdik.

Naime nine bir buçuk milyon tutan yüzüğü mahfazası ile birlikte kuyumcuya verdi. Paraları koynuna koydu. Biz çıkarken kuyumcu,

– Hacı Hanım, dedi. Daha başka satılacak mücevheriniz olursa önce bize geliniz ki aldanmayasınız.

– Olur, dedi Naime nine.

Bir taksiye daha bindik, eve geldik. Anahtarla kapıyı açtık. Naime nine kendisini sedirin üzerine attı, bir süre gözlerini kapatarak dinledikten sonra,

– Cahit, dedi. Senin anneannen kaç para dul aylığı alıyor?

– Bilmiyorum, dedim. Galiba elli bin lira kadar.

– Ne yapıyor bu parayı?

– Evin kirasını veriyor.

– Baban eve yiyecek parası vermediğine göre ne yapıyorsunuz?

---

[1] muhammin: Tahmin eden, oranlayan

– Hiç, dedim.

– Nasıl hiç, dedi.

– İşte annem dikiş dikecek de para kazanacak. Babam yetişip elinden almazsa geçinmeye çalışıyorduk.

– Bak oğlum, sana yüz bin lira vereyim. Bu para ile geçinmeye çalışınız. Ama arkası gelir diye annen benden para istemeye kalkmasın. Hem o paranızı anneannene söylemeyin. Naile'nin nasıl biri olduğunu bilirim ben. Şehime'nin kızıdır o.

– Peki, anneme parayı nereden bulduğumu sormaz mı?

– Daha az söylesin annen. Mesela yirmi bin filan. Yavaş yavaş çıkartır ortaya.

– Peki nine, öyle yaparım.

– Parayı düşürme sakın.

– Düşürmem.

– Okul işi ne oldu?

– Sekize geçtim nine. Hiç takıntım yok.

– Aferin oğlum. Artık o evin erkeği sen olacaksın.

Hava hayli sıcaktı. Ben de sedirin üzerinde oturuyordum. Evin yüzü ana caddenin yanındaki daha dar olan bir sokaktaydı. Evin arkasındaki küçük arsaya bir duvar çekilerek kapatılmıştı. Sağında ve solunda bulunan apartmanların kapıları bu ana cadde üzerindeydi.

Naime nine bana,

– Eğer evin kapısı o tarafta olsaydı iki kat vergi verilecekti, dedi. Buralarda vergiler çok yüksek. Seninkiler burayı elimden alıp ana caddeye karşı bir apartman dikmeyi tasarlıyordu. Düşün bir kere. Arkasının on metre eni ve on iki metre derinliği var.

Burada yapışık düzende yapı yapılır. Buraya sekiz katlı bir apartman dikilecekmiş.

Düşün bir kere. Böyle bir yerde daireler içinde elli milyon edermiş. Beş kere sekiz kırk değil mi? Eder mi sana dört yüz milyon. Hem bu arsanın değeri de gün geçtikçe artar. Bak oğlum kulağında bulunsun. Ben gözlerimi kapadım mı hepsi senin üstüne çullanacaktır. Kimseye kaptırma. Senin anan yavaş bir kadındır. Bir onu severim.

Böyle konuşuyorduk. Dışarısı hayli sıcaktı ama sokağa gölge gelmişti. Evin önündeki çimentonun üstünde sokaktaki kızlar gene seksek oynuyorlardı.

Meğer Naime nine bir yandan da dışarıyı dinliyormuş. Başını biraz uzatarak açık pencereden,

– Perihan, kızım, dedi. Sen gene mızıkçılık ediyorsun.

Kız başını çevirip baktı. Ve,

– Misafirin mi var teyzeciğim, dedi.

– Evet, dedi Naime nine. Nasıl beğendin mi?

Kız kıpkırmızı kesildi, oradan çekildi. Naime nine:

– Perihan'ı nasıl buldun, dedi. Sana alayım mı?

– Ne gerek dedim. Beraber okula mı gideceğiz?

– Ben onlarla hep şakalaşırım. Büyüklerde hiç iş yok. Bu çocukların yürekleri çok temizdir. Zamanla onlar da analarına çekerler. Bunlar iptidai mektebe gidiyorlar.

– Yani ilkokula öyle mi, dedim.

– Siz okul adlarını da kendinize uydurdunuz, dedi. Ben şaşıp kalıyorum.

– Bu kızlar zengin aile kızları olacak. Çok güzel giyiniyorlar.

– İşte apartmanlarda oturuyorlar. Zaten bunlar hemen hemen bütün paralarını gösterişe harcarlar. Haydi sen artık git. Dediklerimi unutma. Tatile çıktığına göre beni daha sık yokla emi?

– Peki nine. Çok teşekkürler.

Oradan kalktım, eve geldim. Annem biraz ağlamıştı. Dikiş dikmeye çalışıyordu.

– Neler yedin Cahit, dedi.

– Bir şey yemedim, dedim. Beni erken yolladı. Anneannem yok mu?

– Hayır. Paşa'nın kızına gitti. Naime Hanım'a.

– Ne yapacak?

– Hiç, karnını doyuracak, dedikodu yapacak. Sana bir şey söyleyeyim de şaş, kal. Cezmi Bey'le baban Cemil Bey, Naime nineye baskı yapmaya karar vermişler. İki gece hep içip bunu konuşmuşlar. Bana Hale anlattı. Sonra da Cezmi Bey çok korkmuş, kadını korkutalım elinden arsayı alalım derken Cemil Bey ölüp gitmiş.

Ben de Cezmi Bey'in bu korkusuna şaşmıştım. Sonra çıkartıp parayı verdim anneme. Şaşırdı. Çoktan beri bu kadar parayı bir arada görmemişti. Naime ninenin tembihini söyledim. O da uygun buldu.

Artık tatil süresince ben de evdeydim. Ev oturulacak gibi bir yer değildi. Yan yana iki oda, bir koridorun üzerinde iki oda ile bir küçük mutfak ve tuvalet. Naime ninenin evi bizim bu oturduğumuz evden çok daha genişti.

Yalnız kadıncağız kışın çok sıkıntı çekiyordu. Mangal kömürü çok pahalıydı. Pek soğuk havalarda mangal yakarak odasına alıyor ve onunla ısınıyordu.

Biz tuttuğumuz evde odalardan geçen kalorifer boruları ile ısınabiliyorduk. Naime nine, yemeğini bir ispirto lambasında pişiriyordu. Zaten kırk yılda bir muhallebi yapıyor ve çoğu zaman süt içip ekmekle yoğurt yiyordu. Bu yaşa gelmiş bir kadına bakmak gerekirdi. Hâlâ onun güveneceği kimse yoktu. Yanına kimseyi alamıyordu. Annem hemen bir pirinç lapası yaptı. Bu lapayı yemeğe Naile anne de yetişti. Paranın nereden geldiğini sordu. Annem de,

– Cahit'e on bin lira vermiş, dedi

– O karıda daha dünya kadar para vardır, dedi anneannem. Cimri karı sanki paraları mezara götürecek. Bana da bir sigara aldırsaydın bari.

– Cahit gitsin alıversin. Daha dükkânlar açık.

Komşulardan duyanlar bize baş sağlığına geliyorlardı. Hemen hepsi de annemin bu adamdan kurtulduğunu söylüyordu. Yalnız meyhaneye ve çalıştığı yere değil, konu komşuya da borç yapmış. Bunlar bir bir ortaya çıkıyor, annem alacağı olduğunu söyleyenlere,

– Aylık bağlanınca ödemeye çalışırım, diyordu.

Babamın ölümü bize sıkıntı değil ferahlık getirmiş demek oluyordu. Zaten evden de bir an evvel çıkartmak istiyorlardı da emekli aylığı bağlansın, ailesine yazık, diyorlardı. Ben son zamanlarında beni okuldan alır diye korkuyordum. İçkiye kapılmış olan babam aklını da yarı yarıya yitirmişti. Apartmanda kimse ona selam vermezdi. Selam veren olursa ondan ya borç para ister veya hiç olmazsa sigara istermiş.

Şimdi bunu anlatırken gülüyorlardı. Ömür adamdı doğrusu.

BAYRAM SABAHI

Annem çok uğraştı. Annesi olan Naile nineyi güçlükle razı etti. Üçümüz birden Naime ninenin evinin yolunu tuttuk.

Kadıncağızın bizi görünce hiç olmazsa torunu olan Naime nineyi azarlayacağını sanırdık.

Hâlbuki ihtiyar kadın bastonuna dayana dayana sokak kapısını açmış ve soluk soluğa,

– Safa geldiniz çocuklar, demişti. Yıllardan beri benim kapımı açan mı var?

Naile nine onun elini öptü, o da onun boynuna sarıldı. Ayakta durabilmek için ona yaslanıyordu.

Annem nineyi âdeta kucağında götürdü odasına ve

sedire oturttu. Biz de karşısına sıralandık. Naime nine:

– İşte kızım Şehimeciğimin kıymetli evladı Naile, dedi. O kocakarı benim işte, o mezar kaçkını cadı.

Naile nine baktı baktı da,

– A anneciğim, dedi. Sende öyle bir hâl mi var. Sen kime ne fenalık ettin ki şimdiye kadar.

Annesinin bu konuşmasına annem Nesibe Hanım da şaşmıştı ben de şaşmıştım. Naime nine:

– Benim için kim ne söylerse, öteki gelir bana yetiştirirdi, dedi. Benim gözüme girmek için bana anlatırlar. Ama ben bilirim ki bunlar hep yokluktan gelen, sıkıntıdan üreyen sözlerdir. Ziyanı yok. Ben ölmeden önce sizleri yeniden gördüğüme çok sevindim. Yalnızlık çok zor çocuklar. Allah razı olsun her hafta bana geliyor Cahit.

– Anne, dedi Naile nine. Senin bakıma ihtiyacın var. Tek başına yaşamak Allah'a mahsustur.

– Ne işim var benim kızım, dedi Naile nine. Şuradan, pencereden sütümü, yoğurdumu alıyorum. Ekmeğimi de oradan uzatıyorlar. İspirto ocağı şuracıkta. Dermanım olduğu sürece kendi işimi kendim görüyorum işte.

Naile nine:

– Yalnız sıkılmıyor musun anneanne, dedi.

– Hayır, dedi Naime nine. Kendimde güç buldukça Kur'an okuyor, hatim indiriyorum. Güzel havalarda camı açar, çocuklarla konuşurum. Vakit geçiyor işte. Komşular benimle çok uğraşmışlardı. Ama çoğu buradan çıkıp gitti, şimdi bana sataşan pek yok.

Gelirken bir kutu lokum almıştık. Annem onu sedirin bir tarafına bırakmıştı. Naime nine kutuyu besmele

çekerek açtı. Bir tane lokum kendisi aldı, bizlere de kutuyu tuttu.

– Bayramınız mübarek olsun çocuklar, dedi. Bakın sürü sürü çocuklar, giyinmiş, kuşanmış, gıcır gıcır ayakkabılarla koşup duruyorlar. Evlere girip çıkıyorlar. Doğrusu ben bana uğrayan yok diye mahzun oluyordum. Kim kaldı benim etrafımda. Hani Şehime, hani benim paşa oğlum, Hamza Bey baban da öldü, kocan Harun da öldü. Cemil de ölmüş, ölen ölene, ben ne duruyorum bilmem ki.

– Allah'ın işi bu anneanne, dedi Naile nine. Onun verdiği ömre kimse karışamaz. Elbet bir nedeni vardır.

Anneannesinin bir türlü ölemediğini söyleyen anneannem şimdi büsbütün başka türlü konuşuyordu.

Kadri Paşa'dan gelen akrabayı da konuştuk. Daha sonra Naile nine sordu:

– Nineciğim geçinmek için paran var mı?

– Aylığım var ya, dedi Naile nine.

– Onunla geçinilir mi anacığım.

– Eh, ayda bir iki de Kur'an okuyup hatim indiriyorum, hediyeler veriyorlar. Benim ne masrafım olacak ki.

– Hani Cahit'e para vermişsin de.

– Ha, benim bir el öpmeliğim vardı. Cahit'le beraber gittim, onu sattım.

– Anneanne, dedemiz öldüğü zaman dükkânların aylığı sana kalmıştı. Her dükkândan üçer altın aylık geliyordu, değil mi?

–Evet, dedi Naile nine. Anacığın her ay geçinmesi için kendisine verdiğim bu üç altınla yetinemedi. İlle dükkânları alıp satacak. Epeyce direndim.

– Demek kendisine bu parayı veriyordun?

– Evladım o günleri sen bilmiyor musun? Ne ile geçiniyordunuz? Baban Hamza Bey eve eli kolu dolu olarak mı geliyordu? Saraylının kızını alıyorum diye şişinip durmaz mıydı? Elbise elbise üstüne yapılır, gündüzleri kıtlıktan çıkmış gibi yerdi. Bütün masraflarını dükkânın kirası karşıladığı gibi anacağın Şehime bu para ile seni de evlendirdi.

Naile nine biraz bozulmuştu.

– Anneanne, dedi. Kadri Paşa'ya da veriyor muydun?

– Oğlum ağzını açıp bir gün bile para istemedi, dedi. Ama nur içinde yatsın onun karısı Nazmiye insanda alacak mı bırakırdı.

Naime ninede toplu para olduğunu uman ve bize hep bundan söz eden Naile nine bozulmuştu. Belki şimdi annesinin müsrif olduğunu o da hatırlamıştı. Aklına gelmiş olmalı ki,

– Anacığım, dedi. Şehime annem hep anlatırdı. Dedemizin sana taktığı o kuşlu iğne ne oldu?

– Rahmetli anacığında görmedin mi? dedi Naile nine. Göğsüne takardı ya yürüdükçe tiril tiril oynardı o kuş. Yakuttan gözleri vardı. Ama öyle bir değerli mücevher durur da annen bırakır mı kızım. "Sen takmışsın takacağın kadar." deyip aldı elimden. Bu iğne yüzünden de Kadri Paşa'nın karısı ile aram açıldı. O iğneyi gelinime vermemişim de kızıma vermiştim. Ona da salkım küpelerimi verdimdi. Ama makbule mi geçti? Bunların modası çoktan geçti diye, sen yok pahasına sat kuyumcuya.

– Bunları konuşup bayram günü üzülmeye değmez

nineciğim, dedi annem. Sen kendini ferah tut. Şimdi okul tatilinde Cahit, istersen her gün gelsin sana, iki lakırtı edersin, o seni çok sever.

Naime nine:

– Allah razı olsun, dedi. Beni pek bırakmaz.

Sonra sandığını açtı. Bohçaların içinden alınmış da yapılmamış iki kumaş çıkarttı, birisini anneme, birisini torunu olan Naile nineye verdi. Bu sandığın içinden ipekli mendile sarılı bir altın lira çıkardı. Bunun kulpuna mavi bir kurdele takılmıştı.

– Bak Naile kızım, dedi. Anacığın dünyaya geldiği zaman bunu deden Bahçıvanbaşı Davut Efendi takmıştı ona. Ben saklar dururum. Böyle şeyleri satarsın, parası hemen yenir, ortadan kalkar. Ama saklarsan daima insana heyecan veren, güven veren bir güç olur. Bilmem anlatabiliyor muyum?

– Anladım, dedi Naile nine. Peki Kadri Paşalardan gelen var mı?

– Gelmiyorlar, dedi Naime nine. Zaten kala kala paşanın kızı Naime kaldı. Bir de Cemil'in eşi Hâle ve çocukları Sevim.

– Hâle iyi kız, dedi annem. Onlara benzemiyor. Ama şimdi onlar da geçim sıkıntısı içindeler.

Naime nine:

– Yavrum, dedi. Atalarımız söylemiş. Bol bol yiyen bel bel bakar. İki dükkân da satıldı gitti. Nur içinde yatsın Şehime yok pahasına sattı dükkânı. Pek acelesi vardı çünkü. Kürk alacak, yaşadığı kadar iyi yaşayacakmış. Eee, yenenle yanana dağ dayanmaz. Bu dükkânlar şimdi elde kalsaydı bey gibi yaşardınız.

Kadri Paşa da Şehime nine de bu evde doğmuşlar.

Yukarı katı görmek için çıktılar. Öyle pek görülecek bir şey yoktu. Döşemenin hepsi eskimiş, perdeler sarkıp dökülmüştü. Kırlangıçlar cik cik ötüp duruyorlardı. Anneannemle annem bu kuşlara da şaştılar, sonra indik aşağıya. Evde yiyecek içecek olmadığı için Naime ninenin ellerini tekrar öpüp onu yalnız bırakarak ayrıldık. Kira evimize gelince Naile nine,

– İçim acıdı doğrusu, dedi. Bu kadının hiçbir kötülüğü yok. Elinden geldiği kadar herkese yardım etti. Size bir şey daha söyleyeyim mi? Aile Fatih'te otururmuş ya. İşte oradaki ev büyük yangında yanmış. Annem Şehime Hanım orasını yok pahasına satmış, parası ile bir kürk almış. Bu yüzden Kadir Paşa ile ölünceye kadar dargın kaldılar.

Babamdan az çok bir aylık bağlanmıştı anneme. Şimdi ana kız dul aylıklarıyla geçinmeye çalışıyorlardı. Annem gene dikiş dikiyor, eline az çok bir şey geçiyordu. Bayramın ikinci günü, Kadri Paşa'nın oğlu Cezmi Bey, Hale ile bize geldiler. Yanlarında Sevim de vardı.

Hale bir şeye karışmıyordu ama Cezmi ağabey,

– Bu kocakarı ne bekliyor, diyordu. Aile bu kadar sıkıntı içinde yaşarken evi, arsayı alıkoymanın âlemi var mı?

Naile nine hayli değişmişti.

– Oğlum, dedi. Ben senin teyzenim. Kadıncağızın kocasından kalmış olan o küçük eve göz dikmeyin. Senin elinde mesleğin var. Çalışacağına arsayı ele geçirip zengin olmayı kuruyorsun. Yağma yok yavrum. Kadın bizden çok daha akıllı. İşini uydurmuş, kanunlara göre işlem yapmış. Kimsenin ondan on para istemeye hakkı yok. Zaten Cahit'i evlat edindi.

Cezmi Bey:

– Bir insanın elinde bir mal varsa, çocukları da varsa bu mal onların hakkıdır, dedi. Bu böyledir.

Naile anne:

– Bu böyle olsaydı çoktan o kadını sokağa atar, arsayı da satar, parasını helvaya verirdik. Dava edildiği zaman sen yok muydun?

– Öyle de olsa gene versin, dedi Cezmi Bey.

Naile anne:

– Şimdiye kadar bu kadıncağızın hatırını mı sordunuz, dedi. Sen onun torununun oğlusun. O soydan gelen tek erkek evlatsın. Ne diye sahip çıkmıyorsun da garibin malına göz koyuyorsun.

Annem:

– Bayram günü böyle münakaşa etmeyin, dedi. Naime nine ile uğraşanlar birer birer ölüp gittiler. Birisi de benim kocam Cemil. İçer içer, beddua ederdi. İşte meyhanede çatladı gitti. Geçinmek için hatim indiren bu Müslüman kadınla uğraşmayı bırakınız da herkes kendi imkânlarıyla yaşasın.

Herhâlde Cezmi Bey bizi de kandırıp tekrar dava açtırmak istiyordu. Ama yüz bulamamış, karısı ve kızı ile çekip gitmişti.

Naile nine:

– Kızım, dedi. Görüyor musun şu evladı. Elinden gelse kadıncağızı bir kaşık suda boğacak.

– Anne, dedi annem. Kim bu ihtiyar kadının aleyhinde konuşmadı ki. Herkesin gözünde düşman oldu.

Naile nine:

– Bugün gördüm de içim acıdı, dedi. Kadıncağız kuş kadar kalmış. Ben onun orta yaşlı hâlini bilirim.

Tuttuğunu koparan, güçlü kuvvetli bir kadındı. Zavallı kurumuş, büzülmüş kalmış.

Bayramın üçüncü günü, gene Naime nineye gittim. Penceresini açmıştı. Başını örtmüş, oradan seksek oynayan kızlarla konuşuyordu. Kızlar beni görünce oyunlarını bıraktılar.

Naime nine:

– Cahit, dedi. Kapının ipini çekiyorum, sen içeri girince kapa. İyi ki geldin, benim de canım sıkılıyordu.

Sonra pencereden seslendi.

– Perihan, Sevim, Muadelet, gitmeyin size saz çalacağım.

Kızlar pencerenin altına gelmişlerdi. Naime ninenin küçük bir saati vardı. Bir yerinde ayrı bir kurması bulunuyordu. İstenildiği zaman gayet hazin bir sesle eski bir şarkıyı çalıyordu.

"Entarisi ala benziyor,

Şeftalisi bala benziyor,"

Şarkının sözleri yoktu, yalnız sazı vardı ama Naile nine bu şarkıyı kendi sesiyle söylemiş ve çocuklara öğretmişti. Bir iki defa çaldıktan sonra saatini kaldırdı.

– İşte oğlum, benim bayram eğlencem bu, dedi. Bazen canım sıkılır, bu saati çaldırırım. Bana hep eski günleri hatırlatır. Rahmetli baban Bahçıvanbaşı bunu bana çocukluğumda almıştı. O zaman çok sevinmiştim. Ne çare, insanların ömrü şu saat kadar dayanmıyor. Nice insanlar ölüp ölüp gittiler. Benden sonra da bu saat kalırsa böyle çalıp duracak. İnsan bir malın kıymetini bilmezse o mal ha varmış ha yokmuş, hep birdir.

SON ÇARE

Oturduğumuz evden bizi çıkarmaya uğraşıyorlardı. Geçinmek bir kat daha güç olmuştu. Yaza karşı annem kalkıp Naime nineye kadar gitmiş ve ona rica etmiş.

– Bizi sokağa atacaklar. Ayda elli bin lira kira veriyoruz. Annemin parası ancak bunu karşılıyor. Benim aylığım da o kadar bir şey. Bununla geçinmek mümkün değilken bizden ayda yüz bin lira kira istiyorlar. Annemle düşündük, biz gelelim, yukarıdaki odalarda

oturalım. Kiradan kurtulursak o para ile daha rahat geçinir, size de bakarız.

Annem söylediklerini bana böyle anlatmıştı. Naime ninenin aydan aya verdiği paralar da bitmişti.

Naime nine düşünmüş ve,

– Nasıl olur kızım, demiş. Yukarıda donarsınız. Üstelik dam akıyor, pencerelerden soğuk giriyor. Sizi çağırsam paşanınkiler de karşıma gelir, benden yardım isterler. Naime'nin de öldüğünü Cezmi gelip bana haber verdi. Onun yokluk içinde ölmesine ben sebep olmuşum. İlle bu ev, ille bu ev. Burada sanki milyonlar yatıyor da ben kimseye bir şey vermiyorum.

Annem, Naime nine onunla oturmamıza razı olmayınca,

– Öyleyse Cahit'i bir fabrikaya koyalım, demiş. O da en az kırk elli bin lira para getirir.

Naime nine:

– Oğlanın okumasına engel olmayın, demiş. Üç yıldır bakıyorum size. Gene de ömrüm olursa bakarım. Sen bana Cahit'i yolla.

Annem hakikaten çok büyük sıkıntı içindeydi. Makinesi bile yoktu ki komşulara dikiş diksin. Sonra gündeliğe gidecek güçte bir kadın değildi.

Okuldan çıkar çıkmaz küçük eve gittim. Artık on beş yaşıma gelmiştim ve liseye gidiyordum.

Naime nine ben daha oturmadan,

– Git bir taksi tut, getir buraya, dedi.

Hemen bir taksi çağırdım. Binip eve geldim. Naime nine yine yeldirmesini giymiş, başını örtmüştü. Bir elinde bastonu vardı. Kapıyı kilitleyip anahtarı aldık taksiye binerek doğru Kapalıçarşı'ya gittik, gene kuyumcunun

dükkânına girdik. Naime nine nefes nefese oturdu. Biraz soluk aldıktan sonra koynundan, mendile bağlı bir şey çıkardı, kuyumcuya verdi. Adam mendili açtı ve,

– Ooo, dedi. Bunlar da ne?

Naime nine:

– Bunlar son artık, dedi. Çocuklar sıkışmışlar, satacağım.

Kuyumcu:

– Bunlar yirmi iki ayar Reşat altını beşibirlik, dedi. Şimdi altın yüz otuz liradan gidiyor. Bir beşibirlik altı yüz elli bin lira yapar. Beş tanesi üç milyon iki yüz elli bin lira tutar. Satacaksanız bizim karşıdaki bankaya kadar gidelim, size bu parayı takdim ederim.

Naime nine razı oldu. Birlikte bankaya kadar gittik. Adam paraları çekti bankadan, getirip Naime nineye verdi. O da paraları koynuna koydu.

Çarşıdan ayrıldık, bizi bekleyen taksiye binerek eve geldik. Naime nine:

– Oğlum, dedi. Artık asmaya götürseler benden bir şey alamazlar. Sen iki yüz bin lira götür ver annene. Ev sahibine olan borcunu kapatsınlar. Sonra pazar günü gel bana. Sakın beşibirliklerden söz etme.

Dediğini yaptım. Anneannem evde,

– Ah kirli çıkı kocakarı, dedi. Bir silkinse paralar dökülür etrafa. Ne olduğunu bilirim ben.

Annem:

– Anne, dedi. Allah'ını seversen şu zavallı kadın için böyle sözler söyleme artık. Evini de vermiş olsa şimdiye kadar yer bitirir, üstelik sokakta kalırdık. Böyle hakaret etmek sana rahmetli Şehime anneden kalmış.

Anneannem:

– Öyle kızım öyle, dedi. Ağzımız alışmış. Şimdiye kadar ne ev kalırdı ne de bark. Dükkânlar gibi onlar da elden çıkardı.

Annem bize evden çıkmak için bir hafta müsaade veren ev sahibine gidip yüz bin lirayı verdi.

– Kış kıyamette nereye çıkacakmışız, dedi. Zaten oturduğumuz yerde ne var ki. Kapıdan gir, haydi odalar. Rutubet de iliğimize işledi.

Neyse, dönüp geldi. O akşam doyasıya bir yemek yedik, ertesi günü de düşünmemize gerek kalmamıştı. Annem:

– Allah ondan razı olsun, diyordu.

O akşam derslerimi hazırladım. Sabahleyin Naime nineye gittim. Mangal yakmıştı. Odada oturuyordu. Kömür başına vurmasın diye ateşin içine bir limon kabuğu koymuştu. Mangalda ıhlamur pişirmişti. Bana da bir bardak ikram etti. Sonunda,

– Oğlum Cahit, dedi. Bu iş böyle sürüp gitmez. Yenenle yanana dağ dayanmaz, derler. Ben seni kendime vâris yaptım ama bu evi daha ziyade bu hâlde tutmamız mümkün olmayacak. Uygun bir yer bulup oraya çıkmayı, bir müteahhitle anlaşıp buraya bir apartman yaptırmayı düşünüyorum. Sen ne dersin?

– Ninem, dedim. Bu ev bir kış daha dayanmaz. Sonra sen çok bakımsız kalıyorsun. Yalnızlık da zor. Nasıl istersen öyle yapalım.

– Peki oğlum, sen şimdi git, karşıdaki sekiz katlı apartmanın dördüncü katında Perihan'ın babası Mühendis Vecdi Bey oturuyor, ona söyle, zahmet olmazsa bana kadar buyursun.

Ben kalktım, o apartmana gittim. Kapının ziline

dokundum. Kapıyı Perihan açtı bana. On iki yaşına gelmiş, güzel ve renkli bir kızdı. Tabii beni hemen tanımıştı. Babası ile görüşmek istediğimi söyledim.

Perihan beni salona aldı. İçerisi hamam gibi sıcaktı. Her tarafa en güzel eşyayı koymuşlardı.

İçerdeki odada konuşuyorlardı. Bir şey anlamıyordum. Nihayet adam pantolonunu bacaklarına geçirmiş, salona girmişti.

– Kusura bakmayın oğlum, dedi. Bugün benim dinlenme günüm. Hayrola, Naime Hanım'ın bir şeye mi ihtiyacı var?

– Sizi rica etti, dedim. Mümkünse buyurun da gidelim.

– Beni rica etti ha. Peki. Arkama bir şey alayım da geleyim.

Beraber apartmandan çıktık, o kümes gibi eve girdik. Odanın kapıya bakan penceresi vardı. Bu pencerede bir ip bulunuyordu. Naime nine kalkmadan ipi çekiyor ve kapı açılıyordu.

Biz içeriye girdik. Naime nine:

– Vecdi Bey oğlum, dedi. Benden söz almıştınız. Evi bir müteahhide verirsem önce size danışacaktım. Bizim çocuklar çok sıkıntı içindeler. Ben de buradan çıkmaya ve apartman yaptırmaya karar verdim. Sizi bunun için rahatsız ettim.

Vecdi Bey:

– Sağ olunuz Naime Hanım, dedi. İnşallah yararlı bir anlaşma olur. İş evin bu yüzünde değil, ana caddeye bakan tarafındadır. Apartmanın yüzü o tarafa dönük. Ben öteden beri tasarladım. Bu ana cadde tarafında bir mağaza ile bir de binaya giriş kapısı yapılabilir.

Naime nine dikkatle dinliyordu.

– Kaç katlı apartman olabilir ve bana ne verirler?

– Yapı işleri çok pahalı, dedi Vecdi Bey. Dört daire alabilirseniz memnun olmalısınız. Kimse daha fazla bir şey veremez.

Naime nine:

– Siz bir iki defa bana sormuştunuz da ben yıktırmaya niyetim yok demiştim. Şimdi mecbur kaldım. Eğer bu işi sizinle yaparsak çok memnun olurum.

– Bunu ben de isterim, dedi Vecdi Bey. Zaten işimiz apartman yapıp satmak. Buraya sekiz kata kadar müsaade ederler. Ana caddedeki apartmanların alım satım değeri milyona varıyor.

– Ben dört daireye razıyım, dedi Naime nine. Yalnız bir şartım var. İnşaat yapılıp bitinceye kadar bana oturacak bir yer bulmalısınız.

Vecdi Bey:

– Bizim apartmanın girişinde bir daire var, dedi. İki oda, kaloriferi filan tamam. Hemen hemen yenidir de. Sizi oraya alırız. Yerinizi de yadırgamazsınız.

Ben eve gidince bu havadisi bizimkilere verdim. Onlar etli patates yapmış, tarhana çorbası pişirmiş, bir de kabak tatlısı yapmışlardı.

Öğle yemeğine yetişmiştim.

– Anne, anneanne, dedim. Apartman yapılıyor.

– Deme Allah'ını seversen, dediler.

Anneannem:

– İnanma, diyordu. O kocakarının elinden mal çıkmaz.

– Gene başlama anne, dedi annem. Kadın vardan yoktan bize para yolluyor. Dur bakalım anlayalım şu işi.

Ben anlattım.

– Karşıda mühendis bir bey var. Beni ona yolladı, çağırdım adamı onunla konuştu. Noterde işlem yapıldıktan sonra Vecdi Bey kendi oturduğu apartmanın giriş katındaki bir daireye Naime nineyi oturtacak, yapı bitinceye kadar da kira almayacak. Arsaya karşılık dört daire verecek.

Anneannem:

– A, az, dedi.

Ben:

– Naime nine hesabını bilen kadın, dedim. O razı olduktan sonra biz ne diyebiliriz.

Anneannem:

– Peki bize ne düşecek, dedi.

– Hesapta sen ben yokuz, dedim. Oralarda kiralar iki yüz elli binden fazla. İki daire kiraya verilse yine biz de geçiniriz.

Anneannem:

– Ben kendime ayrı bir daire isterim, dedi.

Nesibe annem:

– Altmış yaşına geldin anne, dedi. Tek başına nasıl yaşarsın. Hem nerede bu daire bolluğu. Sana bir daire verse ötekiler, paşanın takımı rahat durur mu? Dur bakalım, ne olacak?

Ben anlattım.

– Her katta bir tek daire oluyor. Apartmanın derinliği az. Altında bir mağaza bulunacak. Asansör, kaloriferi içinde. Bize anahtar teslim dört daire verecek. Başka bir işe karışmayacağız.

– O adam elimizden alacak arsayı, bak görürsünüz.

– Anneanne, dedim. Sizler alamadıktan sonra kimse Naime ninenin elinden arsayı alamaz. Önce notere gidecekler, gerekli işlem yapılacak. Vecdi Bey her türlü güveni sağlayacak. Bir yıl içinde de yapı bitecek.

Nesibe annem:

– Biz de o giriş katındaki dairede otursak, dedi.

– İki oda ile bir salonmuş, dedim. İki oda apartmanın arkasındaki bahçelere bakıyormuş. Ön tarafta salon varmış.

Annem:

– Bizim salona koyacak eşyamız da var, dedi...

Sonra bana,

– Sen nineyi kandırmaya bak, dedi. Biz üçümüz bir odaya tıkılırız. O yine tek başına oturur. Onun hizmetine de bakarız. Kira vermedikten sonra üçümüzün de emekli aylığı ile geçiniriz.

Anneannem:

– Benim inanacağım gelmiyor, dedi. Durun bakalım, sonu ne çıkacak.

– Şimdilik paşaların takımı duymayacak, dedim. Naime ninem öyle tembih etti. O Cezmi Bey işi üstüne almaya kalkar, yüzüne gözüne bulaştırır.

Annem:

– Zavallı Hale, dedi. Bu adamdan çekmediği kalmıyor. Onlar da ev sahipleri ile boğaz boğaza geliyorlarmış. Zavallılar.

Ben:

– Bugünlerde noter işi, tapu işi yapılacak, dedim. Bu eski yapıdan bozma daireden kurtulacağımıza seviniyorum.

TORUN ÇOCUĞU

Mart ayındaydık. O pazar sabahı Naime ninenin evine gittiğim zaman evi yerinde bulamadım. Evin son tahtaları ve direkleri bir kamyona yükleniyordu.

Ben şaşkınlıkla bunu seyrederken karşıki apartmanın giriş katının penceresinden Perihan bana seslendi. Onun başının yanında Naime ninenin de başını gördüm.

Hemen oraya gittim. Sokak üstündeki yer bu katın salonu imiş. Pencere tarafına bir divan konmuş. Nine

onun üzerinde oturuyordu. Naime ninenin elini öptüm. Ben de yanında oturdum. Perihan gitmişti. Nine:

– İşte böyle Cahit, dedi. İki gün içinde evi yerle bir ettiler. Ben de buraya sığındım.

Salon sıcaktı, daha kalorifer yanıyordu. İhtiyar kadının anlattığına göre, işe yarar eşyasını bu daireye getirmişler, ötekileri eskiciye vermişler.

Biz evin enkazının taşınmasını seyrederken evin önüne bir adam geldi, yıkılan yerin arsasına bakıyordu. Orada bulunan işçilerle konuştu. Sonra bu işçilerden biri pencereden bakan Naime nineyi gösterdi.

O adam bize doğru gelirken Naime nine,

– A, dedi. Bu Cezmi olacak.

Ben bu Cezmi Bey'i mahkemede görmüştüm. Pencerenin önüne kadar geldi ve,

– Sen bu evi nasıl yıktırdın bakayım, dedi.

Naime nine:

– Sen kim oluyorsun, dedi. Nasıl konuşuyorsun?

Cezmi Bey:

– Bize oynadığın oyunun sonu geldi artık, dedi. Hazır yıkılmışken ben bu arsaya el koyuyorum.

Naime nine:

– Aman hiç durma, dedi. İşiniz gücünüz üçkâğıtçılık. Ben sizleri doyuramadım gitti. Hiçbiriniz Kadri Paşa'ya layık bir evlat olamadınız. Yazıklar olsun.

Cezmi Bey:

– Burada ne oluyor, bana söylesene, dedi.

Naime nine:

– Ne olacak, dedi. Bir mühendise verdim, buraya apartman dikecek, bana da dört daire verecek.

Cezmi Bey:

– Ya bize, dedi.

– Siz de hava alırsınız, dedi Naime nine. Kadri Paşa'dan bir sen kaldın. Anan da öldü. Benimle uğraşacağına doğru dürüst çalış. Gelip gelip benim evime göz dikiyorsun.

Cezmi Bey:

– Elbette, dedi. Benim orada hakkım var.

– Sen avucunu yala benim torunumun oğlu, dedi Naime nine.

Cezmi Bey öfke ile çıktı gitti, biraz sonra yanında semtin komiseri ile geldi pencerenin önüne. Komiser Naime nineye selam verdi. Cezmi Bey ona şikâyette bulunmuş. İzinsiz yıkım yapılmış.

Naime nine:

– Komiser Bey oğlum, dedi. Mühendis Vecdi Bey bütün gerekli işlemi yaptırdı. Yıkım için izin alındı. Orada görebilirsiniz. Buraya apartman yapılması için de izin alındı.

Komiser:

– Buraya geleceğimi bilmiyordum, dedi. Bizim merkezin bu yıkımdan haberi var. Sizi rahatsız ettim.

Komiser gitti. Cezmi Bey dişlerini sıktı.

– Ben bu apartmanı yaptırmam sana, dedi.

Naime nine:

– Elinden gelen fenalığı yap torunumun oğlu, dedi. Şimdiye kadar birinizden hayır görmedim.

Cezmi Bey de,

– Buraya apartman yaptırıyorsun, benim haberim olmuyor, dedi. Dağ başında mıyız?

– Haydi haydi, sokakta söylenme, mahkemeye git, mahkemeye.

– Gideceğim elbet.

Cezmi Bey öfkeyle çıkıp gitti. Naime nine:

– Benim bu çocuklardan çektiğim nedir, diyordu. Ne doymaz şeyler. Benim kendi çocuğumun çocuğu varken bunlara nereden miras düşüyormuş, anlamadım ki.

– Sen üzülme nine, dedim. Bu Cezmi Bey bir şey koparmaya çalışıyor.

Kamyon kalan tahta ve direkleri yüklenip gitti. Sonra bir iki kişi boşalan arsanın toprağını kazmaya başladılar. Bir yandan gelen kamyona kazılan toprağı atıyorlardı. Bu iş Naime nineyle beni epeyce eğlendiriyordu. Biz pencereden bu olanları seyrederken Perihan elinde bir tepsi ile geldi. Bir bardağa çay, bir bardağa da ıhlamur koymuştu.

– Annem yolladı, dedi. Çay Cahit ağabeyin.

Naime nine:

– Annenin eline sağlık, dedi. Ama sen Cahit'e ağabey deme.

Perihan şaşırdı.

– Ne diyeyim nineciğim, dedi.

Naime nine:

– Dilini ağabey lakırtısına alıştırma, dedi. İleride ne olacağı belli olmaz.

Kızcağız ninenin ne demek istediğin anlamış olmalı ki yüzü kıpkırmızı kesildi ve kaçtı. Ben:

– Kızı utandırdın nine, dedim.

– Ben bunadım oğlum, dedi Naime nine. Benim sağım solum yok artık. Aklıma geleni söylerim. Hem fena mı? Kızın kulağını doldurdum. Sen beğenmiyor musun?

– Maşallah güzel kız nine, dedim. Ama böyle sözler için benim yaşım daha pek erken.

Cezmi Bey bizden ayrıldıktan sonra oturduğumuz eve kadar gitmiş ve annemle nineme,

– Siz uyuyorsunuz, kocakarı oraya apartman yaptırıyor, siz daha bu yarım yamalak evlerde sürünün bakalım, demiş.

Annemle ninem her şeyi biliyorlardı. Ama bilmezlikten gelip kalkmış, gelmişler.

Naime nine onların gelişine kızmadı. Bastonuna dayanarak arka taraftaki odaları gösterdi.

– İşte kızım Naile, dedi. Ben burada yatıyorum. Bu oda daha küçük. Karyolamı kurduk, konsolumu duvara dayadım, sandığımı da köşeye yerleştirdim. Nem varsa bu konsolda ve sandıkta. Bu yandaki oda daha büyük. İsterseniz siz buraya gelin. Ana kız yatarsınız. Mutfak da güzel. Ne kadar işe yarar eşyanız varsa getiriniz. Ben Vecdi Bey'e söyledim zaten.

Naile nine çok sevindi. Hakikaten oda büyük ve manzarası güzeldi. Arka bahçelerde erik ağaçları çiçek açmıştı.

Zaten kira evimizde işe yarar ne varsa babam satmıştı. Daha o gün annemle annesi gidip ne var ne yoksa bir kamyona koyup yeni oturacağımız apartmana yolladılar. Kendileri de anahtarı ev sahibine teslim edip geldiler.

Naime nine koynundan para çıkartıp bana verdi.

– Cahit, dedi. Sen git, kasap açıktır. Oradan bir kilo pirzola al, muhallebicide de baklava vardır. Bir kilo da baklava al, gel. Ağız tadı olur. Benim mangalda kömürüm var. Mangalı davlumbazın altına çekip

pirzolaları orada pişirirsiniz. Ben de yoğurdumu yerim.

Geç vakit bu yemek hazırlandı. Mutfakta oturup yedik. Naime nine:

– Çocuklar, dedi. Burada daha bir yıl oturacağız. Böyle eşyasız yaşanmaz. Biraz eşya almamız gerekir.

Naime ninenin bu düşüncesi ninemle annemi çok sevindirdi. O gece ilk defa o yeni dairede yattık. Annemle ninem, ana kız bir karyolada yattılar. Bir karyolada da ben yattım. Ertesi sabah erkenden okula gitmek için evden ayrıldım.

O akşam geldiğim zaman mutfakta dört sandalye, bir yeni masa, biraz mutfak takımı ve bir ocakla tüp gördüm.

Naime nine:

– Daha dur, dedi. Vecdi Bey'e söyledim, bize taksitle bir buzdolabı alacak. Ne et dayanır ne yemek.

Anneannem anneme,

– Kızım, diyordu. Biz bu zamana kadar bu kadının değerini bilemedik. Hepimiz kuyusunu kazmaya kalktık. Aslında çok merhametli ve evlada düşkün bir ana.

Artık her geçen gün evde bir yeni eşya görüyordum. Hatta salona konmak üzere bir kanepe ile iki koltuk ve bir orta masası alınmıştı.

Naime nine:

– Bomboş evde oturulur mu, diyordu. İnşallah daireleri kiraya verir, rahat rahat geçiniriz.

Naile nine:

– Ninem, dedi. Bana bir daire verirsin değil mi?

Naime nine:

– Artık Şehime anandan kalan şu arsızlığı bırak, dedi. Altmış beş yaşındasın. Bundan sonra tek ba-

şına daireyi ne yapacaksın. Elli bin lira aylığın sana apartman masraflarını karşılamaya, yiyip içmeye yetecek mi?

Nesibe annem bir tatsızlık çıkmaması için,

– Şaka söyledi annem, dedi.

Naile ninem:

– Ne şakası, dedi. Bu yaşa geldim, bir eve sahip olamadım.

Naime nine:

– Rahmetli anan Şehime para tutsaydı sana da bir ev kalırdı, dedi. Fatih'teki evin arsasını elden çıkardılar. Dükkânları sattılar. Toplu bir para vardı, hepsine pay ettim. Evvelce dükkânlardan aldığım parayı da onlara verdim. Hani, ortada bir şey yok. Bir iki kırıntı elmasım vardı, onları da sattırdılar. Şimdi de torunum Naile Hanım benden ayrı bir daire istiyor, aman ne güzel.

Böyle ileri geri konuşmalar olurken Naime nine yine kendi hayatını sürdürüyor, yoğurdunu yiyor, sütünü içiyordu.

Oraya taşındığımızın haftasında temellerin kazılması bitmişti. Yol üzerinden aşağıya iki adam boyu inmişler, kireç kuyusu da kazıp taş getirmişler ve bir sabah da temel atmışlardı.

Ben okulda bulunduğum için bu temel atma töreninde bulunamadım. Okulun kapanmasını sabırsızlıkla bekliyordum. Bir evin temelden beri yapılmasını seyretmek sahiden de çok zevkli bir iş oluyordu.

Bir akşam Vecdi Bey nineye misafir geldi. Apartmanın yapılması için gereken bütün yapı malzemesini almış. Apartmanın yer katının bu bizim eski

sokağa açılan bir servis kapısı olacakmış. Buradan kapıcı işleyecek, yakıt buradan alınacakmış.

Cadde tarafına güzel bir apartman kapısı konacak ve yanına sekiz metre eninde bir mağaza yapılacakmış. Bütün bunların planları ve projeleri hazırlanmıştı. İşte temelin atıldığı sırada belediyeden de adamlar gelmiş, inşaatı durdurmak istemişler, Vecdi Bey'le Cezmi Bey arasında bir münakaşa olmuş, hep birden çıkıp gitmişler, bir saat kadar duran yapı tekrar başlamış.

Vecdi Bey nineye haber vermiş. Cezmi Bey işlemde bir kusur bulunamayınca hemen mahkemeye bir dilekçe vererek veraset davası açmış.

Naime nine mahkemelere gidemeyecek kadar yaşlı bir kadındı. Zaten yapı işleri için bir avukata vekâlet vermişti. Dava da bu avukata verildi.

Dava günü ben de dinleyici olarak mahkemeye gittim. Cezmi Bey Naime ninenin vârisi olduğunu, kendisinden başka hayatta kimsesi bulunmadığını söylüyor ve kendisinden habersiz inşaat yaptırdığını anlatıyordu.

Avukat her şeyi bildiği için Cezmi Bey'in vâris olmadığını, asıl vârisin benim olduğumu, iki defa dava açılmış olduğunu bildirerek alınan belgeleri gösterdi. Yargıç da bu belgelere göre karar verdi ve Cezmi Bey mahkeme masraflarını yüklendi.

AİLE YUVASI

Temelden beri, bir yuvanın nasıl kurulduğunu gördünüz mü? Bu, insana sevinç ve heyecan veren bir olaydır.

Hemen her akşam, okuldan dönüşümde ilk işim apartmanın ne kadar yükseldiğine bakmak oluyordu.

Mayıs ayına geldiğimiz zaman apartmanın ikinci katının betonu dökülmeye başlamıştı. Beton dökülüşünde dışarıdan yardımcı işçi alınıyor ve kalabalık bir işçi grubu arı gibi çalışıyordu.

Bir yandan harç yapılıyor, bir yandan kum ölçü-

lüp üzerine çimento çuvalları atılıp torbalar yırtılarak çimento ile kum birbirine karıştırılıyor. Öte tarafta beton harcı bir motorun çalıştırdığı kovalarla yukarıya çekilip boşaltılıyor, harcın biri biterken ikincisi acele ile karıştırılıp su serpiliyordu.

Yukarıda, betonun söküldüğü yerde birtakım tokmaklarla dökülen harç yayılıp oturtuluyor, demirler, elektrik boruları bu betonun altında kalıyordu.

Katlar hep aynı ölçüde olduğu için kalıplar beton kuruduktan sonra sökülüp bir kat yukarıya alınıyor ve oraya dikilip tahtalar döşeniyor, üstüne demir çubuklarla hasır örgüleri yapılıyordu.

Naime ninenin ömrü artık salonun penceresinin önüne konulan divanın üstünde geçiyordu. Bu divanı ona Vecdi Bey'in hanımı yollamıştı. Kendisi de sık sık geliyor, hatırını soruyordu.

Anneannemle annem de bu hanımı çok seviyorlardı. İçinde hiç kötülüğü olmayan ve başkalarına yardımı seven bir insandı.

Anneanneme ninem,

– Torunum, diyordu. Bak dünyada nasıl insanlar var? Benim Şehimem bir defa bile bu kadar insancıl, bu kadar temiz yürekli olmadı. Gene nur içinde yatsın, ne diyeyim, insan kızını doğurur ama ahlakını doğuramaz.

Oraya taşındığımızdan beri annemin annesi de çok değişmişti. Çok iyi olanların içinde bir insan fena bilinmekten çekiniyor ve onlara uymaya çalışıyordu.

Anneannem de artık, sık sık,

– Sana zahmet olacak torunum, diyordu. Kendi işiniz size yetiyor, zahmet etmeyiniz.

Ama anneannem gidip alıyor, pişiriyor ve bu küçük küçük bamyalardan yaptığı hafif ve çorbaya benzeyen yemeği Naime nineye yediriyordu.

Bu kadıncağız iyice yaşlanmıştı. Yapıyı seyrederken bazen gözleri kapanıyor, başı bir tarafa kayıyor, içi geçiveriyordu. O zaman annem ve anneannem gürültü etmekten çekinerek onun üzerine hafifçe bir şey örtüyorlardı.

Naime ninenin uyuduğunu sezen Perihan bile sokakta oynayan arkadaşlarına işaret ederek onları yolun başka bir tarafına çekiyordu.

Perihan'ın annesi ve babası altmış beş yaşına gelmiş, saçları bembeyaz kesilmiş anneanneme Naime ninemin, "torunum, kızım" filan dediğine şaşıyorlardı.

Onlar bir insanın torununun torununu gördüğünü işitmemişlerdi. Hâlbuki Naime ninemin torununun torunu bendim ve ninem de onun torunu idi.

Bir insanın bu kadar yaşlanması ve yaşaması da hoş bir şeydi. Üstelik benim ninemin ninesi olan bu kadın, o zaman adı Darülfünun olan bugünkü üniversitenin ilk mezunlarındandı. İkinci Abdülhamid'in bahçıvanbaşısı olan dedemle birlikte hacca da gitmişti.

Bazen neşeli zamanlarında bize bu seyahatini anlatıyordu. Babası ile birlikte bir vapura binerek bilmem kaç günde Cidde iskelesine varmışlar, oradan develerle Kâbe'ye gitmek üzere Mekke şehrine ulaşmışlar. Devenin başındaki ip öndeki devenin semerine bağlanırmış. Böylece develerden oluşan dizi ağır ağır ve hiç dinlenmeden gidermiş.

Naime nine kızken hacı olmuş ve bu gezide iken tanıştıkları Ahmet Efendi ile evlenmiş. Vakıf tahsildarı

olan bu adam çok yakışıklı ve temiz huylu imiş. İşte şimdi yıkılmış olan evi o yaptırmış ve ninem ona para yardımı yapmış.

– Sesim çok güzelmiş, diyordu Naime ninem. Saraya gittiğim zaman kalfalar bana şarkı söyletirlerdi. Bazen de Kur'an-ı Kerim okuturlardı. Bir iki kere Sultan hanımlar da kafes arkasından benim Kur'an okuduğumu dinlemişler. Az daha beni saraya alacaklarmış. Bunu sezen babam beni hemen saraya gitmekten alıkoydu. Hatta bu yüzden işini bırakmış ve hacca gitmek için izin almış.

Naime ninem:

– Rüştiye mektebini okuduktan sonra Sultaniye'ye girdim, diyordu. Sultaniye, şimdi sizin lise dediğiniz okuldur. Ondan sonra Darülfünun'a gittim ve Edebiyat Fakültesinden mezun oldum. Rahmetli babam çok cahil bir adamdı. Namaz surelerini çat pat okurdu. Ama bana küçük yaştayken bir hoca tutarak Kur'an-ı Kerim dersi aldırttı. Niyeti beni hafız yapmaktı. Ben makamla Kur'an okurken babam kendisinden geçer ve gözlerinden yaşlar akardı. Bu duyarlılığı ile hacı olmaya çalıştı. Hacdan döndüğümüz zaman kendisini büsbütün namaza niyaza verdi. İşte bu yıkılan küçük evin üst katındaki odada namaz kılarken secdede ölmüştü.

Naime ninem bu anlattıklarını bir iki damla gözyaşı ile tamamlıyor ve bana,

– Bunları unutma Cahit, diyordu. İnsan nereden geldiğini, kimin nesi olduğunu unutmamalı.

Biz bu hava içinde apartmanın yapılışını seyrederken bir gün Hale Hanım gelmişti. Hale Hanım, ninemin

torunu olan Cezmi Bey'in karısı ve çok iyi bir insandı.

İnce, zarif, sesi az, nazik bir kadındı. Ben bir iki defa görmüştüm kendisini. Kızı Sevim'i getirmişti. Sevim benden iki yaş kadar küçüktü. Bakımsız kalmış, fakir çocuklar gibiydi.

Naime nine:

– Bu yavrucağa hiç bakılmıyor mu kızım, dedi. Hem renksiz hem de üstü başı dökülüyor.

Hâle teyze:

– Nineciğim, dedi. Ben evlendim evleneli bu miras meselesini duyarım. Sözde ailenin birtakım emlakı varmış da siz onları kimseye vermezmişsiniz. Cezmi Bey aklı başından bir karış yukarıda bir adam. Nasılsa mühendis olmuş da belediyeye girmiş. Bugüne kadar iki yakası bir araya gelmedi. Uçan kuşa borcu var. Giyinip kuşanır, ne bulursa yer, eşini kızını düşünmez. İşte tuttuğu yol bu. Şimdi doğudaki illerden birinin belediyesine tayin ettiler. İstanbul'da hiç işe yaramadı. Belki dışarı vilayetlerde eğlence bulamaz da çalışır.

Sevim okula gidiyormuş. Hale Hanım uzak akrabası olan bazı kimselerden yardım alarak onu okutuyormuş. Kız şimdi ilkokulu bitirmiş, ortaya mı yoksa bir sanat okuluna mı gitsin?

Naime nine:

– Okusun kızım okusun, dedi. Allah'ın izniyle biz de yardım ederiz. Sen şimdilik istersen bizde kal. Salonda, kanepede yatarsınız. Bak Nesibe Hanım iyi dikiş diker. Kıza bazı giysiler alalım, götür yazdır ortaokula. Okumak insana hiçbir zaman zarar vermez. Cahillerden korkmalı.

Hale Hanım:

– Biz sizi rahatsız etmekten korkarız, dedi.

Naime nine:

– Kızım, dedi. Ben sizlere misafir bir kadınım. Hepinizi bir arada görmek isterim. Ben sizlerden rahatsız olmam.

Hale teyzenin anneme,

– Nesibe Hanım, dediğini duydum. Bu ufacık kalmış olan kadın mı bütün ailenin gözüne diken olan. Allah buna razı olur mu? Miras hikâyesini ben de işittim. O güzel yapıları almışlar elinden. Bir küçük evi kalmış. Artık kendisinden bir şey beklememelerini istemiş. Bunu da kanuna uygun olarak yapmış. Ama başta benim kocam olan Cezmi Bey: "Ne demek, diyor. Madem ki elinde bir ev var, elbette bizim de o evde hissemiz olur. Buna haklı pay derler. Ne alınır, ne satılır."

Annem:

– Biliyorum Hale Hanım, dedi. Benim de kocam Cemil Bey bu mirasa göz dikmişti. Arsa satılacak milyonları paylaşacaklar. Bunun için dava açmışlar. Daha önce bir paylaşma olmuş, herkes hakkını almış. Kanunlara uygun olarak yapılan bu işi artık zorlamanın, bir taraftan tutturabiliriz demenin âlemi var mı?

Annem dikiş dikiyor ya Naime nine kalktı anneme bir dikiş makinesi aldırdı. Artık dikişi için komşulara gitmeye gerek kalmadı.

Makine alınınca da ilk dikilen elbise Sevim'in oldu. Daha sonra Hale teyzeye de bir elbise dikti annem.

Haziran'ın sonuna kadar bizde kalan bu teyze, kızını alıp giderken Naime nine onun cebine biraz para da koymuştu.

Şimdi annem, kendi annesine soruyordu:

– Anneciğim, masal cadısı, mezar kaçkını, hortlak, kocakarı, acuze dediğiniz bu kuş kadar kalmış olan kadıncağız mı? Ona sokulup gönlünü alsalar, kalbini kırmasalar olmaz mıydı?

Anneannem:

– Kızım, diyordu. Bize bu ahlaksızlık anamızdan miras kalmıştır. Benim annem Şehime ele avuca sığmaz bir kadınmış. Ona dünyaları versen doymazdı. Giyinsin, kuşansın, taksın takıştırsın. Hatta işittiğime göre, Kapalıçarşı'daki dükkânı yok pahasına alıcı olan adam kadının ne mal olduğunu anlamış da "Hanım sana da bir kürk hediye ederim." demiş. Kadri Paşa'nın eşi Nazmiye Hanım o tarihte dükkânı on bin liraya elden çıkarırken annem üç bin liraya verivermiş.

Bu gibi konuşmalar sık sık oluyordu. Tabii bunu Naime nineye pek söylemiyorlardı. Onu darıltmak artık kimsenin işine gelmezdi. Anneannem de kendisine ayrı bir daire istemekten vazgeçmişti.

– Nesibe, diyordu. Sen dul, ben dul, yuvarlanıp gideriz. Ne yapayım ayrı daireyi. Yakıt parası, temizlik parası, kapıcı parası derken aylığım elimden gider. Şu kocakarı da -ay şey- anneannem de bize belki biraz yardım eder, yaşar gideriz.

Bazen Perihan aşağıya geliyor ve nineye,

– Nineciğim, diyordu. Vaktiniz müsaitse babam sizinle görüşmek istiyor, ne diyeyim?

Ninem:

– Ne diyeceksin güzelim, diyordu. Buyursunlar diyor, de.

Vecdi Bey, mutfağa döşenecek fayansları ve ban-

yonunkileri beğendirmek için Naime nineye örnekler getiriyordu. O da bunlardan birini beğeniyordu. Onun dairesine ayrı bir önem veriliyordu. Bu daire mağazanın üstündeki daire olacaktı ve gereğinde bir kat merdivenle sokağa çıkmak mümkün olacaktı. Ama her zaman asansörü kullanmak mümkündü. Zaten Naime ninenin nereye gittiği vardı ki.

Beşibirliklerden ele geçen parayı gayet hesaplı olarak harcayan ninem son zamanlarında sıkıntı çekmek istemiyordu. Hatta bir iki defa kendisine gelerek,

– Hanımefendi nine, demişti Vecdi Bey. Rica ederim, para ihtiyacınız olursa beni unutmayınız. Her zaman emrinizdeyim.

Naime ninem

– Ömrünüze bereket evladım, demişti. Başım sıkılırsa sizden yardım rica ederim. Şimdilik geçinip gidiyoruz işte.

Ben o sene lisenin birinci sınıfını bitirdim. İkinci sınıfa yani onuncu sınıfa geçtim.

Artık uzun pantolon, beyaz gömlek giyiyor, kravat takıyor, ayakkabılarımın daima parlak ve pantolonumun ütülü olmasına dikkat ediyordum. Boyum hayli uzamış ve biraz da zayıflamıştım.

Sabahları apartmanın kapısında Perihan'ı bekliyordum. O da benden üç yaş küçüktü ve ortaokulun ikinci sınıfına geçmişti.

Beraber gidiyor, onu okulunun kapısına kadar götürüyor, ben kendi liseme gidiyordum. Ama Perihan benden evvel okuldan çıktığı için eve yalnız dönüyordu.

Sabahleyin kapıda beklediğim Perihan'la hemen hiç konuşmuyorduk. Yalnız, başımızla birer selam ve-

riyorduk. Ben okulun kapısına gittiğim zaman,

– İyi günler, diyordum.

Oda:

– İyi günler, diye cevap veriyordu.

Benim o zamana kadar ilk beğendiğim ve hoşlandığım kızcağız bu Perihan'dı.

NİNE APARTMANI

Yapı düşünüldüğü kadar çabuk bitmemişti. Asansörün kurulması, kalorifer kazanının istenildiği gibi olması, kömür deposu, kanalizasyon derken iş epeyce uzamıştı.

Vecdi Bey sık sık Naime nineye geliyor,

– Kusura bakmayın Nine Hanım, diyordu. Elimizde

olmayan nedenlerle iş biraz gecikiyor. Zaten bu kadar taze bir binada sizin hemen oturmanız sağlık bakımından sakıncalıdır. İsterseniz sizi daha iyi bir daireye taşıyalım.

Naime nine:

– Siz işinize bakınız oğlum, diyordu. Geç olsun da güç olmasın. Ev bir defa yapılır. Ben burada rahatım, hem yapıyı seyrederken vakit geçiriyorum.

Apartman kat kat yükselirken alt katların duvarları tuğlalarla örülmeye başlanmıştı. Bu kapatılan yerlere çimento, sıhhi malzeme dedikleri klozetler, lavabolar, banyolar filan konuyor, örnek çiniler depo ediliyordu.

Hemen her gün kamyonlarla eşya geliyor, kapatılan ve şimdilik depo yapılan yerlere yerleştiriliyordu.

Vecdi Bey işini bilen bir insandı. Hiç boş vakit geçirmiyor, ana cadde tarafından büyük kapıyı taktırıyor, mağaza olacak yerin görünüşünü şimdiden güzelleştiriyor, kalın camlar taktırıyor, içine fayanslar döşetiyor, su, elektrik ve kalorifer tesisatını yaptırıyordu.

Çok güzel yapılmış ve yerine takılmış olan ana kapının üzerine Nine Apartmanı diye bir yazı konmuştu.

Naime nine bunu duyduğu zaman çok sevindi, gözleri yaşardı.

– Benim adımı torunuma vermişti paşa oğlum, diyordu. Torunum benden önce öldü ama bu apartman kim bilir kaç göbek daha yaşayacak ve burada düğünler, doğumlar olacak.

Güzel bir havada Naime ninenin koluna girerek ana caddeye götürdüm. Oradan apartmanı seyretti.

Bu apartmanın eski ve ana caddeye bakan yüzünde de servis kapısı vardı. İçi çok hesaplı yapılmıştı.

Hem asansör vardı hem de merdiven. Bu merdiven sekizinci kata kadar insanı pek fazla yormadan çıkıyordu.

Ana cadde tarafından bir salonla bir küçük oda, arka kısmında da iki oda vardı. Mutfaklar, banyolar çok iyi düşünülmüştü.

Naime nineyi çok sevmiş olan Vecdi Bey onun odasının yanına banyolu bir tuvalet yaptırmıştı. Kadıncağız burada yıkanabilecek ve fazla yorulmasına gerek kalmayacaktı. Onun odası ayrı bir bölme ile girilen bir koridor üzerindeydi.

Küçük odada, salonun yanındaki odada ben yatacak ve çalışacaktım. Bizim oturacağımız daire mağazanın üstünde ve ikinci kattaydı. Burasını gezerken bazen Perihan da dolaşmaya geliyordu.

Şaka olsun diye kıza takılıyordum.

– Peki, sen de burada oturmak ister misin?

Perihan kızıyordu bana,

– Hayır, istemem.

– Canım misafir olarak da gelmez misin?

Ben on altı yaşımdaydım, Perihan da on üçünde. Perihan'ın ailesi beni Naime nineye karşı olan hizmetim ve çalışkanlığım için seviyordu. Eh, Naime nine de hani sevilmeyecek bir kadın değildi.

Hâlâ bütün aklını koruyor, sorulan bir şey için,

– Dur bakayım diyordu. Zihnimi toparlayayım.

Vecdi Bey bile yüksek tahsilli olduğu hâlde bazı Arapça ve Farsça sözcüklerin anlamını kadıncağıza soruyor, Naime nine şöyle bir düşündükten sonra,

– Ha, diyordu. Cüzdan sözü nereden mi gelmiş?

Cüz şimdi broşür dedikleri küçük kitapçıklara denilirdi. 'Dan' eki 'lık' anlamına gelir. Cüzlük, cüz kesesi

demek. Şimdi bu cepte kâğıt paraların içine konduğu iki katlı deri kapçıklara isim olmuş.

Vecdi Bey şaşıyordu.

– Nineciğim, sen hakikaten bir deryasın. Ömrüne bereket. Senden gelen çocuklar nasıl oluyor da senin değerini bilmiyorlar.

Arapça ve Farsçayı hayli iyi bildiği ve Kur'an'daki ayetlerin anlamını bizlere açıklayabildiği gibi Naime nine yeni yazıları da çok iyi okuyor ve hayli düzgün olarak yazıyordu.

Bana,

– Eee, oğlum, diyordu. Ben de okul sıralarında dirsek çürüttüm, ben de mürekkep yaladım.

Ben bu mürekkep yalamanın ne olduğunu sorduğum zaman bana şöyle anlattı:

– Bizim zamanımızdaki mürekkepler yalamakla çıkardı. Yanlış yazdığımızı anlarsak, parmağımızın ucunu tükürükler, yazının o kısmını silerdik. Kuruduktan sonra doğrusunu yazardık. Herhâlde mürekkep yalamak buradan geliyor.

Artık tatile çıkmıştık. Naime nine Perihan'a Periş demişti. Ben de öyle sesleniyordum. Babası, annesi de bu ismi beğenmiş olacaklar ki öyle çağırmaya başladılar.

İkinci kattaki bizim dairemizin üstündeki üç daire sıra ile bize ait olacaktı, daha yukarılardaki dört daireyi de Vecdi Bey satışa çıkartmıştı.

Yapının özenilerek yapıldığını, malzemenin gayet güzel seçildiğini gören alıcılar, şimdiden altmış milyon vermeyi kabul ediyorlardı. Mağazayı şimdiden yüz milyona alacak vardı.

Vecdi Bey:

– Nineciğim, diyordu. Masrafımızı bu mağaza kurtardı. Bana inanın bu apartmandan benim kazancım pek az. Ama sizi kazanmış olmam yeter bana.

Sekiz katın kaba işi ağustos ayında bitmiş ve apartmanın çatısı alınmış, kiremidi çekilmişti. Artık bölme duvarları yapılıyor ve her kat bittikçe başka bir katın içinin sıhhi tesisat yapılıyordu.

Salonların ve yatak odalarının önlerinde çok güzel birer balkon vardı. Nine Apartmanı o caddede yapılmış olan apartmanların hepsinden daha güzeldi.

Bize ait olan dört daire eylül ayında bitmişti. O cadde üzerinde daire kiraları üç yüz bin lirayı buluyor, ev sahipleri, ayrıca altı aylık peşin istiyor ve depozito adıyla açıktan büyük paralar alıyorlardı. Naime nineye müracaatlar başladı.

Kadıncağız:

– Elbette kiraya vereceğiz, diyordu. Ama daha tesisatı tamamlanmadı. Bina bitsin ki kalorifer de yansın, diyordu.

İsteyenler:

– Nine Hanım, diyorlardı. Biz oturalım oturmayalım. Şimdiden kiralamak istiyoruz. Siz insaflı bir hanımsınız, ne olur anlaşalım.

Eh, istiyorlar işte. Naime ninem ne yapsın. Zaten beşibirliklerin parası aşağı yukarı bitmek üzere. Bu paradan hayli eşya alınmış.

– Ben kontratsız veremem, diyor.

– İstediğiniz gibi kontrat yapalım, diyorlar. Kaça olacak?

– İki yüz elli.

– Yani üç yüz bin değil mi?

– Hayır iki yüz elli bin.

– Açıktan para?

– Yok.

– Peşin ne kadar olacak?

– Peşin de yok.

– Nasıl olur Hanım nine?

– Bayağı olur.

– Kontrata da böyle mi yazılacak.

– Neye karar verilmişse öyle yazılacak.

Anneannem direniyordu.

– Naime anne, sen nasıl yaparsın bunu?

Naime nine:

– Ben hacca gitmiş Müslüman bir kadınım, diyordu. Aylar şıp şıp geliyor. Kirayı verecekleri de düşünmeli.

– Ama herkes düşünmüyor.

– Ben herkes değilim torunum Naile Hanım.

– Şimdi daireleri kiraya vereceksin de biz dördümüz bir daireye mi tıkılacağız?

– Sen istersen ayrı çık Naile Hanım. Yarın öbür gün, hepimiz iki buçuk arşınlık çukura gireceğiz. Yaş kaç?

Annem annesini Naime nineye karşı gelmekten alıkoyuyordu. Zaten koskoca oda, ana kız birer karyolada geniş geniş yatamazlar mıydı?

Ama Şehime nineden gelme bazı kaprisleri vardı ki Naile nine bunları hâlâ üzerinden atamıyordu.

Şimdi annem dikişi bırakmıştı. Üçümüz için en lezzetli yemekleri yapıyordu. Sonra annem de anneannem de çok iyi giyinmişlerdi. Kira evindeki o perişanlık

kalmamıştı üstlerinde. Öyle yol yol akmış çorapları atmışlardı ayaklarından.

Terlikleri yepyeni ve parlaktı. Sabahleyin ilk işleri banyodaki aynaya bakmak ve ellerini saçlarına götürerek onları düzeltmek oluyordu.

Naime nine herkesten erken kalkıyordu. Yüzünü yıkayıp ispirto ocağının üzerine süt kabını koyduktan sonra Kur'an-ı Kerim'den bir cüz okuyor, sonra sabah sütünü içiyordu.

Onun odasına ilk olarak ben girerdim. Divanın bir ucuna oturuverir hatırını sorardım.

Naime nine:

– Seninkiler kalkmadılar mı daha, derdi.

– Annem kalktı, mutfakta, diyordum. Ama anne-annem daha yatıyor. Acıkınca hemen kalkar mutfağa gelir.

Naime ninenin yemekleri biraz değişmişti. Şimdi annemden bazı yiyecekler istiyordu.

– Nesibe Hanım kızım, torunumun kızcağızı, benim senden ricam var.

– Emret nineciğim.

– Bir aralık, elin değerse bana bir paluze yap.

– Yani pelte, değil mi nine?

– Evet. Böyle tiril tiril bir pelte. İçine biraz limon kabuğu atarsın. Biraz nişasta, biraz vişne reçeli suyu.

– Tamam anneciğim.

– Sonra, bir aralık gene bir limon reçeli yap. Kaba limonlardan dilim dilim kesersin. Kabukları kazıyıp reçele katılırsa hafif acımsı olur ama bir lezzet verir.

– Peki anacığım, bugün yaparım.

– Acelem yok kızım. Sıra ile.

Annem onun istediklerini hemen yapıyordu. Bu ihtiyar kadıncağızın kuş kadar bir şey yediği yoktu.

Böyle olduğu hâlde Naile nine ara sıra,

– Bu kadın da gırtlağına düştü, diyordu. Aklına geleni istiyor.

Annem, kendi annesinin bu katılığına kızıyor ama ses çıkartmıyordu. Naile nine söyleniyordu ama o da çok değişmişti.

Annem, haftada bir gün, banyoyu hazırlıyor ve Naime nineyi orada yıkıyordu. Onun ihtiyar kadını bir çocuk gibi yıkaması görülecek şeydi.

Banyodan Naime ninenin sesini duyuyordum.

– Nesibe, dök dök kızım, suları dök. Allah senden razı olsun. Sen zahmet ediyorsun da vücudum su yüzü görüyor.

Eski küçük evde, delik deşik banyosunda pek yıkanamayan Naime nine çok temiz bir kadındı. Ben hiçbir zaman onun ter koktuğunu, ellerinin yağlı kaldığını bilmem.

Günde bir defa olsun, Perihan geliyordu.

Naime nine:

– Gel kızım, gel güzeller güzeli, Perişim benim, diyordu. Gel azıcık içim açılsın. Seni görünce ben kendimi parka çıkmış, çiçeklerin arasında geziyor sanıyorum.

Kıza, her gelişinde o çalgılı saatini kurardı. Saatin çaldığı müziğin sözlerini makamla mırıldanır.

"Entarisi ala benziyor. Şeftalisi bala benziyor."

Şarkının sözlerinin sonunda,

– Şekerli misin vay vay, kaymaklı mısın vay, diyordu.

Unutulmuş olan bu şarkı, Perihan'ın ağzından apartmana yayılmıştı.

Naile nine:

– Kadıncağız bunadı galiba, diyordu. Şimdi de şarkılarla bozdu.

NİNELERİN NİNESİ

On yedi yaşımda, on birinci sınıfa geçtiğim sırada yeni apartmanımıza taşındık. Salonun yanındaki küçük odayı bana verdiler. Orası küçüktü, ancak karyolamı, elbise dolabımı, çalıştığım masayı ve onun üzerine koyduğum kitaplığımı alabiliyordu.

Pencerenin önünde de küçük bir divan vardı. Çoğu zaman burada oturuyor ve caddeyi seyrediyordum. Bu cadde çok daha genişti, otomobiller, otobüsler ve insanlar sabahtan akşama kadar sel gibi akıyor, bu insan ve araç akıntısı gecenin geç vakitlerine kadar sürüyordu.

Bizim apartman daha konforlu ve daha özenli yapıldığı için Vecdi Bey beşinci kattaki daireye taşınmış, kendi apartmanındaki daireyi ve bizim oturduğumuz giriş katındaki küçük daireyi kiraya vermişti.

Yepyeni olan apartmanda annemle anneannem büyük odaya yerleşmişlerdi. Annemin hiçbir şikâyeti yoktu. Hemen hemen bütün işleri o yapıyor ve Naime nineye de en çok o bakıyordu. Buna karşılık Naile nine artık altmış yedi yaşına geldiği hâlde huysuzluğu bırakmıyor ve anneme,

– Koskoca apartmanda sığıntı gibi oldum, bu yaşıma geldim, bir daire sahibi olamadım, diyordu.

Annem anneannemin bu huysuzluğuna karşı,

– Anne, diyordu. Şehime anne o savurganlığı yapmış olmasaydı siz de bir daire sahibi olabilirdiniz. Ama babam Hamza Bey de para tutmamış. Herkesi bir miras sevdasıdır sarmış. Eğer Naime anne elindeki tahta evi sizlere bıraksaydı çoktan onu da yer bitirirdiniz. Bugün aldığın aylık cebine kalıyor. Hanımefendi gibi bir köşede oturuyorsun, canın ne yemek ister diye sana soruyorum. Senin hayatında en rahat ettiğin sıra bu sıradır.

Annem bunu söylemekte haklıydı ama Naile nineye laf anlatmak mümkün değildi.

– Sen öyle bil, diyordu. Bir göz odada ne yer, ne içersin, hizmetini kim görür, düşünsene.

– Bunca senelik kadınım. Orasını ben bilirim.

– Boş bir daire var, karyolanı al oraya çık, istediğin gibi otur, olmaz mı?

– Bana orasını kim veriyor ki?

– Yalnız mı kalmak istiyorsun? Naime nineye söyleyelim seni orada oturtsun.

– Yapmaz ki? Ne kurnaz kadındır o.

Naime nine, anneannemin bu söylentisini duymuş, kapıyı açmış,

– Bana bak kızımın kızı, demiş. Çık yukarıya da otur. Ama şunu bil ki sana o daireyi sattırmam. Ömrün boyunca otur.

Bu huysuzluğa diyecek yoktu. Artık, anneannem bizden ayrılmak istedi. Kapıcıyı çağırdı, kendi karyolasını beşinci kattaki daireye taşıttı, üstelik gardırobun

içinden anneme ait olan elbiseleri çıkartıp annemin yatağının üstüne atıp o gardırobu da aldı yukarıya.

Bunu Naime nine de görmüş ve,

– Şehime'nin bir tıpkısı, demişti. Ses çıkartmayın bakalım. Ne hâli varsa görsün.

Bir iki gün Naile nineden bir ses çıkmadı. Asansörle inip kendisine yiyecek filan alıyor, çıkıyormuş yukarıya. Kapanıyormuş daireye.

Pazar günü, indi aşağıya, anneme,

– Sen nasıl evlatsın, dedi. Bir kere kapımı çalıp aramak yok mu?

Annem:

– Anne, dedi. Kaç defa geldim, kapıyı açmadın. Beni rahatsız etme dedin, unutuyor musun?

– İki gün geçti aradan arayıp sormadın.

– Sen yalnızlık istiyorsun anne.

Naime nine:

– Naile kızım, dedi. Sen neden böyle yapıyorsun? Bunca yıl ben yalnızlığa alıştım ama gene de beraber oturmaktan çekinmiyorum. İstediğin oldu. O daireyi iki yüz elli bin liraya verecektim, sen yerleştin oraya. Otur bakalım, huysuzluk etme.

Naile nine:

– Nasıl oturayım dedi. Eşya mı var?

– Sana yeniden ev mi döşeyelim. Bunu nasıl söylüyorsun?

– Bu yaşa geldim altımdaki altımda üstümdeki üstümde.

– Suç benim mi? Tutsaydın!

Naile nine kendi annesine darılıyordu. Bu defa,

– Kaç para eder, diyordu. Dairede kiracıdan farkım

mı var? Tapusu bende mi? Kendine vâris olarak Cahit'i yazdırdın. Daireleri onun üzerine yaptın. Ben el miyim?

Naime nine:

– Bu yaşta beni rahatsız etme torunum, dedi. Sen buldun da bunuyorsun.

Annem de annesine Naime nineyi rahatsız ettiği için darıldı.

– Sayesinde yiyip içiyoruz en güzel apartmanda oturuyoruz. İhtiyar kadını neden üzüyorsun anne, dedi.

Naile anne darıldı. Kapıyı vurdu, gitti. Vecdi Bey'den başlayıp bu apartmanda oturan diğer kiracılara annemi ve kendi anneannesini çekiştiriyor ve herkese,

– Hakkımızı yedi, diyordu. Bizi böyle evsiz barksız bıraktı.

Bir gün Hale teyze gelmişti. Naime nine ona her ay belli bir para veriyor, geçinmesine yardım ediyordu.

Kocası Cezmi Bey ne mektup yazıyor ne de para gönderiyordu. Hale teyze biraz da kendi ailesinin yardımı ile geçiniyordu.

Sevim de ortaokuldaydı, onunda masraflarını Naime nine üzerine almıştı.

Hale teyze, Naime nineyi arayınca annem durumu anlattı.

Hale teyze şaştı buna,

– Bu yaşa gelmiş, dedi. Tek başına ne yapacak? Daha ne istiyor, koca daireyi zapt etmiş.

Annem:

– O, Şehime ninenin kızı, dedi. Ondan bu ahlakı miras olarak almış.

Hale teyze, Naile nine de çıkmıştı. Anneannem,

annemi ve kendi büyük annesini ona çekiştirmiş ve,

– Beni istemediler, buraya attılar, demiş. Bu yaşta tek başıma yaşıyorum. Ne kapımı çalan var ne aç mısın tok musun diyen. Şu hâle bak. Rumeli göçmenlerinden farkım var mı?

Hale teyzenin anlattığına göre, o güzelim mutfak kir pas içindeymiş. Dairenin bütün elektrikleri güpegündüz yanıyor ve musluklar akıp duruyormuş. Her taraf kâğıt parçaları, bulaşık kapları, kavun kabukları içindeymiş.

Naile anne:

– Hale, görüyorsun ya kızım, demiş. İşte benim Nesibe'nin evlatlığı bu kadar. Beni bu süprüntü içinde yaşatıyor.

Kendisini ziyarete gelenlere yaşlı kadın bütün bu kirli paslı eşyayı ve süprüntüleri gösteriyor ve,

– Beni istemiyorlar, diyormuş.

On beş gün içinde aylığını yiyip bitiren Naile ninede açlık başlamış, tütünsüzlükten burnunun ucunu göremez olmuş.

Ben kendisine bir kap yemek götürdüğüm zaman Naile nine:

– Lüzumu yok, dedi. Benim param var.

Ben yemeği masanın üzerine bırakınca arkamdan fırlatıp attı. Ben de indim aşağıya. Anneme durumu söyledim.

Kendi anneannesine ve kızına böyle eziyet eden ve geçimsiz olan bir kadın daha yoktur sanıyorum.

Görüştüğümüz komşular,

– Nesibe Hanım, diyorlardı. Anneniz yaşlıdır, onu yalnız bırakmanız doğru olmaz. Ne de olsa anadır.

Kim ne söylerse söylesin, annem kendi davranışlarından emindi. Naime nineyi üzmemek için kimse ile münakaşaya girişmiyordu. Hâlbuki öte yandan Naile nine de rahat duran bir insan değildi.

Vecdi Bey'in hanımına da çıkmış bu terbiyeli ve iyi kalpli mühendis için,

– Koskoca arsayı aldı elimizden, demiş.

Perihan'ın annesi Naime nineye gelip bunu anlatınca kadıncağız,

– Siz ona bakmayınız, demişti. Bakınız burada yiyip içiyor, bütün hizmeti görülüyor, elini bir çöpe sürmüyor, yine kendisine yaranamadık. O huysuz ve geçimsiz olan Şehime'nin kızıdır, yine sağı solu belli olmaz.

O ay başı Naile nine kalkmış Hale teyzeye gitmiş. Onun da arasını açacakmış bizlerle.

Bir iki gün sonra Hale'nin annesi de yaşlı kadına daha sakin olmasını, Nesibe annemin çok iyi bir insan olduğunu anlatmaya kalkmış. Naile nine onunla kavga edip çıkmış evden.

Doğru bize geldi. Bir aydır yıkanmamış. Üstü başı kirlenmiş. Naime nineye giderek şikâyet etti.

– Büyük dayım Kadri Paşa'nın akrabalarını över durursun. Bak bir iki gün misafir kalayım dedim. Bana yapmadıklarını bırakmadılar. Hem senin aleyhinde ağızlarına geleni söylüyorlar. Sen hâlâ onlara yardım et bakalım.

Naime nine:

– Evladım, dedi. Ben kimsenin gözüne girmek için yardım etmiyorum. İsteyen istediği gibi konuşsun. Allah büyüktür, herkesin kalbine göre kısmetini verir.

Okulların açılacağı sırada, kış başındaydık. An-

neannem rahatsız olduğunu bahane ederek bize indi, kapıcıyı çağırarak onun karyolasını eski yerine kurdurduk.

Artık kahvesi ayağına götürülüyor, yemek hazırlanıyor, hiçbir masrafa katılmadığı hâlde yemeğe buyuruyor, bazı yemeklere kusur buluyor bazen de,

– Kızım, diyordu. Akıl et de bir gün olsun bana bir paket sigara aldır. Ben senin ananım.

Artık bu kadar yalancılığa, bu kadar haksızlığa diyecek yoktu. Annem o bizde kaldığı sürece, kapıcıya her gün onun için sigara aldırtırdı. Ama bir gün unutsa, bütün yaptıkları sanki siliniyordu.

Naime nine onun oturduğu daireyi temizletti ve ilk isteyene kışa karşı kiraya verdi.

Bu defa Naile nine:

– Anacığım, diyordu, bir daireyi bana çok mu gördün.

Kuş kadar kalmış olan Naime nine gülüp geçiyordu.

Günler aylar geçti. Ben liseyi pekiyi derece ile bitirdim. Bütün yaz çalışıp teknik üniversitenin imtihanlarını kazandım.

Son birkaç haftayı dinlenmekle ve yeni ders yıllarına hazırlanmakla geçiriyordum. Hâlen her gün, günde bir iki nöbet Naime ninenin yanına gidiyor, onun konuşmalarından, onun düşüncelerinden yararlanıyordum.

Kadıncağız günden güne ufalıyor, sanki olduğu yerde eriyor ama şakacılığını, güzel ahlakını bırakmıyordu.

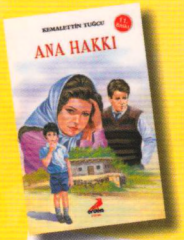
Ben her sabah odasına giderek,

– Ninelerin ninesi, bana bir emrin var mı, dediğim zaman,

– Ah torunum, diyordu. Sen Periş için benim yü
züme gülüyorsun. Merak etme ben onu almadan ö
meyeceğim.

KEMALETTİN TUĞCU, 1922 yılında İstanbul'da doğdu. 1996 yılında vefat etti. Küçük yaşlarda yazmaya başladı. Sevgi ve merhamet gibi insani duyguları içeren kitaplar kaleme aldı. 400'e yakın eser veren Tuğcu, kitaplarında çocukların ve yaşlı insanların hüzünlerini, ümitlerini ve heyecanlarını işledi. Bu çalışmalarıyla Türkiye'nin çocuklar tarafından en çok okunan yazarı oldu.Yayınevimiz de sizler için 20 kitaptan oluşan bir Kemalettin Tuğcu dizisi hazırladı.

KEMALETTİN TUĞCU'DAN SEÇMELER

1. Ana Hakkı
2. Ceylanlı Bahçe
3. Çifte Kumrular
4. Çingene Kızı
5. Çocuk Hırsızları
6. Dede ile Torun
7. Deniz Kızı
8. Eski Bir Masal
9. Gece Kuşları
10. Gülçin Abla
11. Hırdavatçı Dede
12. İçler Acısı
13. Kolsuz Bebek
14. Mercan Kolye
15. Mine'nin Arkadaşı
16. Ninelerin Ninesi
17. Sakat Çocuk
18. Son Çocuk
19. Şehir Çocuğu
20. Uğurlu Çocuk

9 789755 010311
erdemyayinlari.com
erdem çocuk
çocuk değirmeni
minik ada
ump